БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

5-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 221 (1225)
7 НОЯБРЬ ЖУМА 1958 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН

Яшасин Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 41 йиллиги!

Совет Иттифоқи колхозлари ва совхозларининг 1958 йилда ғалла ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш давлат планини муваффақиятли бажарганликлари тўғрисида

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг ахбороти

Қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари мамлакатимизнинг қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда янги босқични бошлаб берган КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленуми (1953 йил), Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XX съездининг ва КПСС Марказий Комитетининг шундан кейинги Пленумларининг тарихий қарорларини бажара бориб, ишчилар синфининг ва бутун совет халқининг актив қўллаб-қувватлаши билан бу йил дон етиштириш ва давлатга ғалла сотишни янада кўпайтириш соҳасида яна жуда катта муваффақиятларга эришдилар.

Мамлакатимиз колхозлари ва совхозлари ғалла тайёрлаш юзасидан 1958 йил учун белгиланган планни муддатидан олдин, 1 октябргача бажардилар ва давлатга пландан ташқари ғалла топшириш ва сотишни давом эттирдилар.

Бу йилги ҳосилдан давлатга 3 миллиард 491 миллион пуд ғалла ёки 1957 йилда тайёрланганидан 1 миллиард 329 миллион пуд кўп ва 1953 йилдагидан 1 миллиард 592 миллион пуд кўп ғалла сотилди.

Мамлакатда ғалла етиштириш ва тайёрлашнинг шу тарзда ўсишига қишлоқ хўжалигининг барча тармоқларини ва аввало бутун қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг негизи бўлган дон хўжалигини кескин суратда юксалтириш соҳасида партия томонидан ишлаб чиқилган тадбирларни оғишмай амалга ошириш натижасида эришилди.

Партия бутун халқ хўжалигининг негизи бўлган оғир саноатни бутун чоралар билан ривожлантиришдан иборат ленинча йўлни ўтказиб, қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базасини янада кучайтиришни таъминлади. Партиянинг колхоз ва совхозларни раҳбар кадрлар билан мустаҳкамлаш соҳасида, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришда қишлоқ хўжалик ходимларининг моддий манфаатдорлигини ошириш соҳасида кўрган тадбирлари ва бошқа чораларнинг амалга оширилиши жуда катта аҳамиятга эга бўлди.

Сибирь, Қозоғистон, Урал ва Волга бўйи районларида қўриқ ва бўз ерларнинг ўзлаштирилиши қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини кескин суратда юксалтириш учун курашда жуда муҳим роль ўйнади. Қўриқ ерлар ўзлаштирилиши муносабати билан мамлакатнинг шарқий районлари мамлакатда дон етиштиришнинг энг йирик базаси бўлиб қолди.

1958 йилда қўриқ ва бўз ерлари ўзлаштирилган районларда 2 миллиард пуд дон тайёрланди, ҳолбуки, 1953 йилда ана шу районларда 652 миллион пуд дон тайёрланган эди. 1954-1958 йиллар мобайнида қўриқ ерлари ўзлаштирилган районларда тайёрланган дон аввалги беш йилликдагига нисбатан тўрт миллиард пуддан зиёд ортди. Бу эса партиянинг қўриқ ерларни ўзлаштириш соҳасидаги йўли тўғрилигини исботлади.

РСФСР, Қозоғистон ССР ва Украина ССР колхоз ва совхозлари дон етиштириш ва давлатга дон сотишни кўпайтиришда катта муваффақиятларга эришдилар. РСФСР колхоз ва совхозлари шу йил 1 ноябргача давлатга 1 миллиард 930 миллион пуд дон, ёки пландагига нисбатан 112 процент дон, Қозоғистон ССР колхоз ва совхозлари 950 миллион пуд ёки планга нисбатан 120 процент дон ва Украина ССР колхоз ҳамда совхозлари 552 миллион пуд, ёки планга нисбатан 122 процент дон топширдилар.

Россия Федерациясининг энг йирик районлари дон етиштириш ва давлатга дон сотишни кўпайтиришда айниқса катта муваффақиятларга эришдилар. Олтой ўлкасининг колхоз ва совхозлари 1958 йилда давлатга 280 миллион пуддан кўпроқ ғалла сотдилар. Олтой ўлкаси кейинги беш йил ичида (1954-1958 йиллар) давлатга 1 миллиард 149 миллион пуд дон сотдилар, ҳолбуки, шундан аввалги беш йилликда (1949-1953 йиллар) 244 миллион пуд дон сотган эдилар.

Сталинград областининг колхоз ва совхозлари бу йил давлатга 164 миллион пуд ғалла сотдилар, ҳолбуки, улар 1949-1953 йиллар мобайнида йилига ўрта ҳисобда 37,5 миллион пуд ғалла сотиб келган эдилар. Саратов областининг колхоз ва совхозлари давлатга 167 миллион пуд ғалла сотдилар, 1949-1953 йиллар мобайнида эса ўрта ҳисобда 53 миллион пуддан ғалла сотган эдилар.

Краснодар ва Ставрополь ўлкалари, Ростов, Воронеж, Куйбишев, Омск ва Оренбург областларининг колхоз ва совхозлари ғалла тайёрлаш давлат планларини анча ошириб бажардилар. Татаристон АССР, Тамбов, Белгород, Пенза, Ульяновск областлари ва бошқа областлар давлатга пландан ташқари ғалла сотиш юзасидан олган мажбуриятларини муваффақиятли бажардилар.

Қозоғистон ССРнинг Акмолинск, Павлодар, Кўкчетов, Ғарбий Қозоғистон, Қараганда, Семипалатинск, Шарқий Қозоғистон областлари, Кустанай, Шимолий Қозоғистон областлари ва бошқа областлардаги бир қанча районларнинг совхоз ҳамда колхозлари қўриқ ерларда дон етиштириш ва давлатга ғалла сотишни кўпайтиришда янада катта муваффақиятларга эришдилар.

Украина ССРдаги кўп областлар дон етиштиришни кўпайтиришда анча катта натижаларга эришдилар. Днепропетровск, Одесса, Николаев, Запорожье, Харьков, Сталино, Кировоград, Винница областлари ва республикадаги бошқа областларнинг колхоз ҳамда совхозлари ўз мажбуриятларини муваффақиятли бажардилар ва давлатга пландан ташқари кўп миқдорда ғалла сотдилар.

Белоруссия ССР, Ўзбекистон ССР, Молдавия ССР ва Тожикистон ССР колхоз ва совхозлари ғалла тайёрлаш планларини муваффақиятли бажардилар.

1958 йилда дон ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва уларни давлатга сотишни кўпайтиришда катта муваффақиятларга эришганликлари учун РСФСРнинг Сталинград, Ростов, Куйбишев областлари ва Ставрополь ўлкаси, Қозоғистон ССРнинг Акмолинск, Павлодар, Кўкчетов, Қараганда ва Ғарбий Қозоғистон областлари, Украина ССРнинг Николаев, Қрим ва Львов областлари ҳукуматнинг юксак мукофоти — Ленин ордени билан тақдирландилар.

Мамлакатнинг колхоз ва совхозлари бу йил қанд лавлаги, мойли экинлар ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштирдилар.

1958 йил ҳосилидан қанд лавлаги тайёрлаш давлат плани 111 процент бажарилди.

СССР колхоз ва совхозлари 1 ноябргача давлатга жами 43 миллион тонна ёки қанд лавлагидан энг кўп ҳосил олинган 1957 йилнинг шу давридагидан 6, 7 миллион тонна кўпроқ ва бутун 1953 йилдагига нисбатан 20 миллион тонна ёки 86 процент кўпроқ қанд лавлаги сотдилар.

Украина ССР колхоз ва совхозлари давлатга 26,1 миллион тонна ёки 1957 йилнинг шу давридагига нисбатан 1,5 миллион тонна кўпроқ қанд лавлаги сотдилар.

РСФСРдаги колхоз ва совхозлар қанд лавлаги етиштириш ва тайёрлашда катта муваффақиятга эришдилар. Улар бу йил давлатга 1957 йилнинг шу даврига нисбатан 4,7 миллион тонна кўпроқ қанд лавлаги топширдилар. Республика қанд лавлаги тайёрлаш давлат планини 40 процент ошириб бажарди.

Қирғизистон ССР бу йил 1957 йилдагидан 22 процент кўп қанд лавлаги топширди ва тайёрлаш планини 30 процент ошириб бажарди.

Саноат 1958 йилнинг 1 ноябригача 3 миллион 427 минг тонна ёки 1957 йилнинг шу давридагига нисбатан 741 минг тонна кўпроқ қанд ишлаб чиқарди.

Бутун мамлакатда 1958 йилнинг 1 ноябригача 1957 йилнинг шу даврига нисбатан жами 577 минг тонна кўпроқ кунгабоқар уруғи тайёрланди; кунгабоқар уруғини тайёрлаш давом этмоқда. Бошқа мойли экинлар уруғи анча кўпроқ тайёрланди.

Колхоз ва совхозлар бу йил 1 ноябргача давлатга 3 миллион 211 минг тонна пахта сотдилар, шу жумладан Ўзбекистон ССР колхоз ва совхозлари давлатга 2 миллион 154 минг тонна ёки 1957 йилнинг шу даврига нисбатан 96 минг тонна кўпроқ пахта топширдилар; Туркманистон ССРда 312 минг тонна ёки ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 49 минг тонна кўпроқ пахта топширилди; Тожикистон ССРда 299 минг тонна, ёки 1957 йилнинг шу даврига нисбатан 12 минг тонна кўпроқ пахта топширилди.

Ҳозирги вақтда барча пахтакор республикаларда пахтани териб давлатга топшириш соҳасида кўп иш қилинмоқда.

Мамлакатдаги колхозлар зиғир толаси, конопля ва каноп етиштиришни кўпайтиришда катта муваффақиятларга эришдилар. Ана шу экинлар ҳосилидан 1953 йилдагига нисбатан икки баравардан кўпроқ зиғир толаси ва каноп толаси тайёрлаш мумкин.

Колхоз ва совхозлар 1958 йил 1 ноябргача давлатга 1957 йилнинг шу давридагига нисбатан қарийб 600 минг тонна кўпроқ картошка, 262 минг тонна кўп полиз экинлари маҳсулоти, 161 минг тонна кўп узум, шунингдек талайгина миқдорда сабзавот ва мева сотдилар. Чой барги тайёрлаш плани 106 процент бажарилди, давлатга 1957 йилдагидан 26 минг тонна кўпроқ, шу жумладан Грузия ССРда 24 минг тоннадан кўпроқ чой барги сотилди.

Мамлакатда боғ ва токзорларни кенгайтириш соҳасида катта иш қилинди. 1958 йилнинг бир ўзидагина 413 минг гектар ерга мева ва ток кўчатлари ўтқазилди. Бу эса бутун беш йил мобайнида (1949-1953 йиллар) ўтқазилган мева ва ток кўчатларидан ортиқдир. Қрим области, Молдавия ССР, Краснодар ўлкаси, Ростов области, Доғистон АССР ва бошқалар боғдорчилик ва узумчиликни ривожлантиришда айниқса катта муваффақиятларга эришдилар.

* * *

Колхоз ва совхозлар чорвачиликни янада ривожлантиришда анча катта муваффақиятларга эришдилар. 1957 йилнинг 1 октябридан 1958 йилнинг 1 октябригача колхоз ва совхозлардаги қорамол туёғи 3,5 миллион, шу жумладан сигирлар сони 1 миллион бош ортди. Чўчқалар сони 1,5 миллион, қўй ва эчкилар сони 6,4 миллион бош ортди.

Гўшт, сут, тухум ва жун тайёрлаш планлари муваффақиятли бажарилмоқда. 1958 йилнинг 1 ноябрига қадар гўшт тайёрлаш 1953 йилнинг 1 ноябрига нисбатан 1,7 баравар, сут тайёрлаш 2 баравар, тухум тайёрлаш 1,7 баравар, жун тайёрлаш 1,6 баравар кўпайди.

Бу йил 1 ноябргача тайёрланган гўшт ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 581 минг тонна, сут 1 миллион 139 минг тонна, жун 32 минг тонна кўпайди.

1958 йилнинг 10 ойи ичида РСФСРда 391 минг тонна ёки ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 18 процент кўпроқ гўшт тайёрланди. Украина ССРдаги колхоз ва совхозлар давлатга ўтган йилдагидан кўпроқ гўшт сотдилар. Белоруссия ССР, Молдавия ССР ва Латвия ССР гўшт тайёрлаш йиллик планини муддатидан аввал, октябрь ойида бажарди. Давлатга гўшт сотиш ўтган йилдагидан Қозоғистон ССРда 29, Литва ССРда 59, Эстония ССРда 27, Арманистон ССРда 15, Грузия ССРда 18, Озарбайжон ССРда 10 процент ортди.

Кейинги беш йил ичида колхоз ва совхозларда сигирлар сонини ва сут соғишни кўпайтириш ҳисобига сут етиштириш анча ортди. КПСС Марказий Комитети январь (1955 йил) Пленумининг колхозларда сут соғишнинг ўртача миқдорини 1960 йилгача кўпайтириш, шунингдек сут тайёрлашни кўпайтириш юзасидан берган топшириқлари муддатидан аввал 1957 йилдаёқ, яъни олти йил ўрнига уч йил ичида бажарилди.

1958 йилда РСФСР, Украина ССР, Белоруссия ССР, Қозоғистон ССР, Арманистон ССР давлатга сут сотишни ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан анча кўпайтирдилар. Литва ССР, Молдавия ССР, Латвия ССР, Қирғизистон ССР, Тожикистон ССР, Туркманистон ССР, Эстония ССР сут тайёрлаш йиллик планини муддатидан аввал бажардилар ва ўтган йилдагига нисбатан кўпроқ сут сотдилар.

Сут етиштириш ва тайёрлашнинг ортиши саноатнинг 1953 йилнинг шу даврида тайёрланган 356 минг тонна мол ёғи ўрнига 1958 йилнинг 1 ноябригача 605 минг тонна ёки 70 процент кўпроқ мол ёғи ишлаб чиқаришига имкон берди.

Шу йилнинг 10 ойи ичида аҳолига давлат ва кооператив савдоси орқали сут ҳисобига кўчирилганда (ёғ ва пишлоқ бу ҳисобга кирмайди) 1953 йилда сотилган 1 миллион 797 минг тонна ўрнига 4 миллион 983 минг тонна ёки 2,8 баравар кўпроқ сут ва сут маҳсулотлари сотилди.

Мамлакатдаги чорвадорлар жун етиштириш ва тайёрлашни кўпайтирдилар. Жун тайёрлаш йиллик плани 104 процент бажарилди. Ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 12 процент кўпроқ жун тайёрланди. РСФСР колхоз ва совхозлари 10 минг тонна кўпроқ жун сотди. Қозоғистон ССР колхоз ва совхозлари жун тайёрлаш планини ошириб бажарди ва давлатга ўтган йилдагидан 13 минг тонна кўпроқ жун сотди.

Ўзбекистон ССР, Озарбайжон ССР, Қирғизистон ССР, Тожикистон ССР, Арманистон ССР, Туркманистон ССР ҳам жун тайёрлаш йиллик планини муваффақиятли бажарди ва давлатга жун сотишни кўпайтирди.

Умуман СССРда қоракўли тери тайёрлаш плани 104 процент бажарилди. Ўзбекистон ССР, Тожикистон ССР, Қозоғистон ССР, Молдавия ССР қоракўли тери тайёрлаш планини ошириб бажардилар.

Мамлакатда пилла тайёрлаш плани муваффақиятли бажарилди. Бу йил 28.1 минг тонна, ёки ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 4,3 минг тонна кўпроқ пилла тайёрланди.

Ўзбекистон ССР колхоз ва совхозлари давлатга 14,1 минг тонна ёки 1957 йилда топширилганидан 31 процент кўпроқ пилла топширдилар. Тожикистон ССР ва Озарбайжон ССР ҳам бу йил пилла топширишни ўтган йилдагига нисбатан кўпайтирдилар.

* * *

Колхоз ва совхозларда чорва моллар учун ем-хашак тайёрлаш ўтган йилдагига нисбатан яхшироқ уюштирилди ва бу билан чорвачиликни янада ривожлантириш учун мустаҳкам база яратилди.

Колхоз ва совхозларда шу йил 1 ноябргача 111 миллион тоннадан кўпроқ дағал хашак, шу жумладан 58 миллион тонна пичан, ёки 1957 йилнинг шу давридагидан 7,7 миллион тонна кўп пичан тайёрланди.

Колхоз ва совхозлар маккажўхоридан яхши ҳосил етиштириб, бу йил қарийб 145 миллион тонна, ёки 1957 йилнинг шу даврига нисбатан 57 миллион тонна кўпроқ силос бостирдилар. Ана шу миқдордан 106 миллион тонна маккажўхори силоси бостирилди, ҳолбуки, 1957 йилда 52 миллион тонна маккажўхори силоси қилинган эди. Колхоз ва совхозлар бу йил бутун мамлакатда 1 сигир ҳисобига 10.5 тоннадан силос бостирдилар, ҳолбуки, 1957 йилда 1 сигир ҳисобига 6,8 тонна силос бостирилган эди. Украина ССР, Молдавия ССР, Курск области, Ставрополь ўлкаси ва Россия Федерациясининг бошқа кўпгина областлари силос тайёрлашда катта муваффақиятларга эришди.

Колхоз ва совхозлар 1959 йилда қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштириш учун кураш олиб бормоқдалар. Кузги экиш муваффақиятли ўтказилди. Шу йил 1 ноябргача қарийб 38 миллион гектар ерга кузги дон экинлари экилди. Бу экинларнинг аҳволи яхши. 1 ноябргача 74 миллион гектар ер кузги шудгордан чиқарилди.

Колхоз ва совхозларда 133 миллион центнердан кўпроқ баҳори дон экинлари уруғи жамғариб қўйилди. Бошқа қишлоқ хўжалик экинлари уруғи ҳам жамғарилмоқда ва экишга тайёрлаб қўйилмоқда.

Социалистик қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг 1958 йилда эришган муваффақиятлари Коммунистик партиянинг қишлоқ хўжалигини кескин суратда юксалтиришга ва мамлакатимизда аҳоли учун озиқ-овқат ва саноат учун хомашё мўл-кўллигини вужудга келтиришга қаратилган сиёсатининг тантана қилганлигини исбот этади.

Колхоз тузумини янада ривожлантириш ва МТС ларни қайтадан ташкил қилиш, мажбурий тартибда маҳсулот етказиб бериш, натура ҳақини бекор қилиш ҳамда қишлоқ хўжалик маҳсулотларини давлат йўли билан ягона нархлар бўйича харид қилиш системасига ўтиш юзасидан партия томонидан ишлаб чиқилган ва бутун халқ томонидан қизғин маъқулланган ҳаётий муҳим тадбирлар муваффақиятли суратда амалга оширилмоқда ва яхши натижалар бермоқда.

Давлат ана шу тадбирларни амалга ошириб, МТСлардан колхозларга 463 минг трактор, 204 минг дон комбайни, силос бостириладиган экинларни ва маккажўхорини йиғиштириб оладиган 58 мингтача комбайн, 510 минг сеялка, кўп миқдорда бошқа техникани сотди, жами 16,1 миллиард сўмлик машиналар сотилди. Бундан ташқари, шу давр ичида колхозлар 4,4 миллиард сўмликдан кўпроқ янги тракторлар ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналари сотиб олдилар.

Колхозлар 1958 йилдаёқ техникадан яхшироқ фойдаланишни таъминладилар, дала ишларини янада уюшқоқлик билан ўтказдилар ва мўл ҳосил етиштирдилар.

Эндиликда колхозларда деҳқончилик ва чорвачиликни ривожлантириш суръатларини янада тезлатиш учун, меҳнат унумдорлигини ошириш ва маҳсулотнинг таннархини камайтириш учун янада қулайроқ шарт-шароит вужудга келтирилди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети қаттиқ ишонч билдириб айтадиларки, колхозчилар, совхоз ва ремонт-техника станцияларининг ишчилари ва барча қишлоқ хўжалик ходимлари КПССнинг XXI съезди шарафига социалистик мусобақани янада кенг ривожлантирадилар ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг барча тармоқларини тагин ҳам кучли суратда юксалтиришга эришадилар.

Қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари ўзларининг бутун кучларини мамлакатимиз аҳолиси учун маҳсулотлар ва енгил саноат учун хомашё мўл-кўллигини вужудга келтириш вазифасини муваффақиятли ҳал этишга сафарбар қиладилар ва бу билан мамлакатимизда коммунизм қуриш ишига ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшадилар.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 41 йиллиги

Москва Советининг 1958 йил 6 ноябрдаги тантанали мажлисида ўртоқ А. И. МИКОЯН доклади

Ўртоқлар! Совет халқи ва бутун прогрессив инсоният Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 41 йиллигини байрам қилиш билан жаҳонда биринчи социализм мамлакатининг шонли ғалабаларини нишонлайди.

Улуғ Октябрь ғалаба қилган кун мамлакатимиз ва халқимиз ҳаётида, жаҳон коммунистик ва миллий-озодлик ҳаракатида ҳақиқатан ҳам энг улуғ ва машҳур кун ҳисобланади. Бунинг сабаби жуда равшан. Улуғ Октябрь социалистик революцияси бутун инсониятнинг тинчлик учун, демократия учун, социализм учун курашига тўғри ва кенг йўл очиб берди.

Чинакам халқ ҳокимиятининг гуллаб-яшнаганлиги, социалистик демократиянинг гуллаб-яшнаганлиги, Совет Иттифоқида яшаб турган эркин миллатлар ва халқларнинг бузилмас ҳамкорлиги, давлатимиз иқтисодий қудратининг мисли кўрилмаган даражада ўсганлиги, фан ва техниканинг, маданият ва санъатнинг эндиликда ҳаммага маълум юксалиши, совет кишиларининг моддий фаровонлиги тинимсиз яхшиланиб бораётганлиги—мана шуларнинг ҳаммаси Октябрь революциясининг реал самараларидир.

Омманинг ижодий ташаббусини бўғиб келган, омманинг ўз қобилиятларини ривожлантиришига, ўз талантларини кенг миқёсда ҳар томонлама намоён қилишига халақит бериб келган ҳамма тўсиқ ва ғовлар қатъиян синдириб ташланганлиги революциянинг энг буюк ғалабаларидан биридир ва айни вақтда ишчи ва деҳқонлар иттифоқининг мамлакатни социалистик қайта қуриш ишида эришган муваффақиятларини таъминлаган ҳал қилувчи шарт-шароитларнинг биридир.

Октябрь революциясининг улуғ ташкилотчиси ва йўлбошчиси Владимир Ильич Ленининг, халқ оммаси ҳеч қачон революция вақтида майдонга чиққанидек, янги ижтимоий тартибларнинг шунчалик актив ижодкори бўлиб майдонга чиқолмайди, деб айтган сўзлари ҳақиқатан доҳиёна сўзлар бўлиб чиқди. Шу билан бирга, Ленин Октябрга қадар ҳам партияга таълим бериб, омманинг ижодий ташаббусини жамиятни революцион йўл билан ўзгартиришга йўллай билиш керак, деб айтган эди.

Ленин «Демократик революцияда социал-демократиянинг икки тактикаси» деган китобида бундай деб ёзган эди:

«...Революцион партияларнинг раҳбарлари ҳам бундай вақтларда ўз вазифаларини яна кенгроқ ва яна дадилроқ қўймоқлари керак, уларнинг шиорлари доимо омманинг ўз революцион ташаббускорлигидан олдинда бориб, омма учун маяклик хизматини қилсин, бизнинг демократик ва социалистик идеалимизнинг бутун улуғлигини бутун кўркамлиги билан биргаликда яққол кўрсатиб турсин, тўла-тўкис, узил-кесил қатъий ғалабага олиб борадиган энг яқин, энг тўғри йўлни кўрсатиб турсин». (Асарлар, 9 том, 110-111 бетлар).

Шунинг учун ҳам партиямиз бугун мамлакатнинг босиб ўтган йўлига назар ташлаб, Ленин васиятларининг бажарилганлиги билан фахрланиши, революция муваффақиятлари мустаҳкамланганлиги ва кўпайтирилганлиги, меҳнаткаш халқнинг ижодий активлиги барқ уриб авж олиб кетганлиги билан фахрланиши мумкин.

Партия ҳокимият учун олиб борилган курашда ва социализм қурилишида, социализм ғалабаларини ҳимоя қилишда ҳамиша омманинг туб ва энг зарур манфаатларига, ижтимоий ривожланишнинг кечиктириб бўлмайдиган эҳтиёжларига жавоб берадиган вазифаларни, шиорларни олдимизга қўйиб келди. Шунинг учун ҳам бундай вазифалар ва шиорлар ҳар сафар ишчилар синфининг, деҳқонларнинг, зиёлиларнинг—бутун халқнинг янгидан-янги ижодий ташаббускорлигини, меҳнат шавқини ва революцион ғайратини ошириб юборади.

Мамлакат олдига ёрқин машъал бўладиган тарихий вазифаларни қўйиб, коммунизмга олиб борадиган энг қисқа ва тўғри йўлни кўрсатиб бераётган Коммунистик партиянинг ва партия ленинчи Марказий Комитетининг раҳбарлик ва етакчилик роли туфайли совет халқи ўзининг улуғ ғалабаларига эришди.

Партия ва халқ иродаси ва истакларининг бирлиги, омма партиянинг чақириқларига жавобан қизғин иш қилаётганлиги ғалабаларимизнинг энг яхши гаровидир.

Октябрдан кейин революцияда туғилган: совет, большевик деган сўзлар бутун дунёда тушунарли бўлиб қолди, ҳамма тилларга кирди, тинчлик, дўстлик деган сўзлар янгича янграйдиган бўлиб қолди. Совет фани ва техникаси эришган улуғ ғалабаларнинг символи бўлган спутник (йўлдош) деган совет сўзини ҳозирги вақтда ер юзининг ҳамма жойида ҳар бир киши билади.

Бизнинг дўстларимиз деб ҳисоблаб бўлмайдиган кишилар ҳам эндиликда совет халқининг тарихда мисли кўрилмаган ютуқларини тан олмоқдалар. Масалан, Пирсон ва Андерсон деган америкалик журналистларнинг шу йил октябрда АҚШда босилиб чиққан китобида қуйидаги сўзлар ёзилган: «Россиянинг замбилғалтак асридан чиқиб, атом асрига кирганлиги ҳозирги замоннинг энг буюк мўъжизасидир!».

Бу гапга қўшилиш билан бирга жаҳонда рўй берган янги мўъжизани ҳам кўрмаслик мумкин эмас. бу мўъжиза шуки, социалистик мамлакатларнинг улуғ ҳамкорлиги вужудга келди, социалистик лагерь мамлакатлари — Хитой, Чехословакия, Польша, Болгария, Румыния, Венгрия, Германия Демократик Республикаси, Албания, Мўғулистон Халқ Республикаси, Корея Халқ-Демократик Республикаси, Вьетнам Демократик Республикаси жуда катта муваффақиятларга эришдилар. Тарихнинг қонунияти шундай.

Байрамимиз кунида барча социалистик мамлакатларнинг меҳнаткашларига, чет элларда Улуғ Октябрь кунини биз билан байрам қилаётган ҳамма дўстларимизга қардошлик саломини йўллаймиз ва муваффақиятлар тилаймиз!

Коммунизм учун курашда янги ғалабалар йили

1958 йил мамлакатимизда коммунизм қуриш учун курашда янги ғалабалар йили бўлди. Бу йилнинг якунлари шуни кўрсатиб турибдики, совет халқи Коммунистик партия раҳбарлигида ўз фаолиятининг ҳамма соҳаларида ажойиб муваффақиятларга эришди. Мамлакатнинг ишлаб чиқарувчи кучларини янада юксалтириш учун, коммунизмнинг қудратли моддий-техника базасини вужудга келтириш учун муваффақиятли равишда курашмоқда.

Социалистик саноат ва аввало, унинг негизи бўлган оғир индустрия илгариги йилларда бўлгани каби бу йил ҳам анча тез суръатлар билан ривожланиб борди. Саноат маҳсулоти ишлаб чиқаришнинг давлат плани 1958 йилнинг 10 ойи ичида 103 процентдан кўпроқ бажарилди, демак, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан ўсиш 10 процентни ташкил қилди. Саноат маҳсулотларининг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш плани тўла ва ошиғи билан бажарилди.

Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш соҳасида бу йилги ўсишнинг бир ўзи 1913 йилда чор Россиясида ишлаб чиқарилган ҳамма маҳсулотларни олганда электр қуввати бўйича 12 баравар, нефть бўйича 1.5 баравардан зиёдроқ, цемент бўйича 3 баравар кўп маҳсулотни ташкил қилади. Эндиликда Совет Иттифоқи революциядан олдинги Россияга нисбатан саноат маҳсулотини 36 баравар кўп ишлаб чиқармоқда, ҳозирги вақтда бизнинг мамлакатимизда ҳар ўн кунда ишлаб чиқарилаётган саноат маҳсулотининг миқдори бутун 1913 йилда ишлаб чиқарилган саноат маҳсулотининг миқдорига баравардир. Айни вақтда, 1913 йилги даражадан ўтган йилда Англияда фақат 1,8 баравар ва Америка Қўшма Штатларида 4,1 баравар ошиқ маҳсулот ишлаб чиқарилди. Мана шунинг ўзи социалистик системанинг шак-шубҳасиз устунликларини кўрсатиб турувчи ёрқин далил эмасми, ахир?

Кейинги беш йил ичида Совет Иттифоқида саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш 70 процент ошган бўлса, маҳсулот ишлаб чиқаришнинг ўрта ҳисобда ҳар йили кўпайиши беш йил ичида 11,2 процентни ташкил қилган бўлса, АҚШда саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш дастлабки уч йил (1954-1956 йиллар) ичида 7 процент кўпайиб, кейин шу даражада тўхтаб қолди. 1957 йил сентябрдан эса АКШ да ишлаб чиқаришнинг жуда кўп миқдорда камайиши бошланди ва ҳозирги вақтда саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш 1953 йилги даражадан атиги 2 процент ошиқроқдир. Кризис натижасида, тўлиқ кун ишламаётганларни ҳисобламаганда ҳам, 5 миллиондан кўпроқ ишчи бутунлай ишсиз бўлиб қолди.

(ДАВОМИ ИККИНЧИ БЕТДА).

СССР мудофаа министрининг БУЙРУҒИ

№ 201 — 1958 йил 7 ноябрь. — Москва шаҳри

Солдат ва матрос, сержант ва старшина ўртоқлар!

Офицер, генерал ва адмирал ўртоқлар!

Совет халқи ва унинг Қуролли Кучлари бугун Улуғ Октябрь социалистик революциясининг қирқ бир йиллигини байрам қиладилар. Бизнинг Ватанимиз бу байрамни саноатда ва қишлоқ хўжалигида, фан ва маданият соҳасида, меҳнаткашларнинг фаровонлигини юксалтириш соҳасида ажойиб муваффақиятлар билан кутиб олмоқда. Ана шу муваффақиятларнинг ҳаммаси Коммунистик партия ва унинг ленинчи Марказий Комитети раҳбарлигида совет кишиларининг қаҳрамонона меҳнати натижасида қўлга киритилди.

Жонажон Коммунистик партия теварагига маҳкам жипслашган мамлакатимизнинг меҳнаткашлари XXI съездни халқ хўжалигини юксалтиришда, СССР нинг асосий иқтисодий вазифасини ҳал этишда бундан буён ҳам муваффақиятларга эришиш йўлидаги қатъий интилиш билан кутиб олмоқдалар.

Совет Иттифоқи ўзининг бутун кучини коммунизм қуришдан иборат буюк ишга бағишлаб, тинчлик ва халқаро хавфсизлик учун изчиллик билан ва оғишмай кураш олиб бормоқда ва барча тинчликсевар кучлар бу йўлда уни қўллаб-қувватламоқдалар. Шу билан бирга тинчлик душманларининг хавфли ишлари кучайган бир шароитда совет халқи ўз давлатининг мудофаа қобилиятини янада мустаҳкамлаш учун зарур бўлган ҳамма чораларни кўрмоқда.

Армия ва Флотнинг жангчилари Коммунистик партиянинг XXI съезди шарафига ўтказилаётган социалистик мусобақани ривожлантириб, ўзларининг сиёсий онг ва маънавий-жанговарлик ҳислатларини тобора оширишлари, янги қуролни ва ҳарбий техникани сабот билан эгаллашлари, интизом ва уюшқоқликни мустаҳкамлашлари, революцион хушёрлик ва жанговар тайёрликни кучайтиришлари лозим.

Солдат, матрос, сержант, старшина, офицер, генерал ва адмиралларни Улуғ Октябрь социалистик революциясининг қирқ бир йиллиги билан табриклайман.

Умумхалқ байрамини нишонлаш учун **буюраман:**

Бугун, 7 ноябрда Ватанимизнинг пойтахти Москвада, иттифоқчи республикаларнинг пойтахтларида ва қаҳрамон шаҳарлар — Ленинград, Сталинград, Севастополь, Одессада тўплардан бир йўла йигирма марта ўқ узиб салют берилсин.

Яшасин Улуғ Октябрь социалистик революциясининг қирқ бир йиллиги!

Яшасин коммунизм қураётган улуғ совет халқи ва унинг шонли Қуролли Кучлари!

Яшасин коммунизм қуриш йўлидаги курашда совет халқи барча ғалабаларининг илҳомчиси ва ташкилотчиси Совет Иттифоқи Коммунистик партияси!

СССР мудофаа министри
Совет Иттифоқи Маршали Р. МАЛИНОВСКИЙ.

УЛУҒ ОКТЯБРЬ СОЦИАЛИСТИК РЕВОЛЮЦИЯСИНИНГ 41 ЙИЛЛИГИ

Москва Советининг 1958 йил 6 ноябрдаги тантанали мажлисида ўртоқ А. И. МИКОЯН доклади

(БОШИ БИРИНЧИ БЕТДА)

Қуйидаги рақамлардан ҳам кўз юмиб ўтиб бўлмайди. Ўн икки ойлик давр ичида (ўтган йилнинг сентябридан бу йилги август ойига қадар бўлган давр ичида) ундан илгариги ўн икки ойлик даврдагига нисбатан пўлат ишлаб чиқариш АҚШда кризис таъсири остида 32,8 миллион тонна миқдорида камайди, бизда бўлса 3,6 миллион тонна миқдорида кўпайди; кўмир қазиб чиқариш АҚШда 82,3 миллион тонна камайди, бизда эса 33,9 миллион тонна миқдорида кўпайди; нефть чиқариш АҚШда 32 миллион тонна миқдорида камайди, СССРда 15,6 миллион тонна кўпайди.

Англияда ҳамда Ғарбий Европадаги бошқа мамлакатларнинг кўпчилигида иқтисодий аҳволнинг ёмонлашиб бораётганлиги кейинги вақтларда сезиларлик бўлиб қолди.

СССРнинг асосий иқтисодий вазифаси — аҳоли жон бошига маҳсулот ишлаб чиқариш жиҳатидан асосий капиталистик мамлакатларга етиб олиш ва ўзиб кетиш вазифасини ҳал қилиш соҳасида бу йил биз олға томон жуда катта янги қадам қўйдик.

Ленининг «Жойларда ташаббус ва мустақиллик кўпроқ бўлсин, жойларга кўпроқ куч, уларнинг амалий тажрибаларига кўпроқ эътибор бериш керак», (Асарлар, 33 том, 10 бет), деган чақириғини партия амалга ошираётганлиги қандай фойда берганлиги бу йил айниқса яққол кўринди.

Ленининг шу кўрсатмалари нуқтаи назаридан қараганда, хўжаликни бошқаришни такомиллаштириш, Халқ хўжалиги кенгашларини тузиш, иттифоқчи республикаларнинг ва маҳаллий органларнинг саноатни ва қурилишни бошқаришдаги ролини ошириш жуда катта аҳамиятга эга бўлди. Иттифоқчи республикалар 1952 йилда маҳсулотнинг 30 процентини ишлаб чиқараётган саноат корхоналарини бошқариб келган бўлсалар, ҳозирги вақтда бутун саноат маҳсулотининг 94 процентини ишлаб чиқараётган корхоналарни бошқармоқдалар.

1958 йилда янги қурилишларнинг жуда катта программаси амалга оширилмоқда. Давлат халқ хўжалигига 230 миллиард сўмдан кўпроқ маблағ сарфлайди ёки 1957 йилдагига қараганда 11 процент кўп маблағ сарфлайди. Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, фақат шу йилнинг ўзидагина халқ хўжалигига сарфланадиган капитал маблағлар биринчи ва иккинчи беш йилликлардаги ҳамма йилларни қўшиб ҳисоблаганда ҳам сарфланган капитал маблағларнинг умумий миқдоридан ошиб кетади.

Яқиндагина ўзининг 40 йиллик тўйини ўтказган шонли қаҳрамон комсомолимиз коммунистик қурилишдаги планларимизни амалга оширишда катта роль ўйнамоқда. Ёшларимиз қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштиришда, Донбассдаги кўмир шахталарини қуришда нақадар катта роль ўйнаганликларини эслаб ўтайлик. Энди комсомоллар янги домна печлари қурилиши устидан оталик қилишни ўз устларига олдилар ва бу участкада ҳам улар қаҳрамонлик кўрсатаётганликларини қайд қилиб ўтиш керак.

Бу йил 7 та домна печи қурилади. Бу печлар йилига ҳаммаси бўлиб 4,7 миллион тонна чўян эритиб берадиган печлар бўлади. Шу миқдорнинг ўзи революциядан олдинги Россияда 1913 йилда эритилган бутун чўян маҳсулотидан 12 процент ошиқдир. Юксак даражада механизациялаштирилган ва автоматлаштирилган домна печларидан 6 таси 1 ноябргача ишга туширилди. Булар орасида Челябинск металлургия заводида ва «Криворожсталь» заводида ҳар қайсиси йилига 1 миллион тоннага яқин чўян бера оладиган ва Европада энг катта домна печлари қаторида ҳисобланадиган 2 та домна печи ишга туширилди. Сталино областида жаҳонда энг катта кокс батареяси, Луганск областида энг катта мартен печи ўзининг биринчи маҳсулотини берди.

Ново-Краматорск заводида тунукани қизиқ ҳолида узлуксиз прокат қиладиган, тўла равишда автоматлаштирилган жуда катта стан ясалмоқда. Шу стан иш унуми чор Россиясида 1913 йилда ишлаб чиқарилган ҳамма қора металл прокатига баравар келади дейиш мумкин.

Бу йил Ленин номидаги жаҳонда энг катта Волга гидростанцияси қурилиб бўлди, анча катта Сталинград гидростанцияси қурилаётган районда Волгага тўғон солиниб, унинг суви янги ўзанга ўтказиб юборилди, шу йил тўртинчи кварталда Сталинград гидростанциясида ҳар бири 105 минг киловатт қувватга эга бўлган иккита турбина ишга туширилади. Ангара дарёсида тағин ҳам қудратлироқ Братск гидростанцияси қурилмоқда. Янги атом электростанцияси ишга туширилганлигини ҳаммангиз матбуотдан ўқиб билган бўлсангиз керак. Ёқилғи билан ишлайдиган энг катта Томь-Усинск электростанциясининг ҳам биринчи навбатдаги қисми ишга туширилди. Юқори вольтли электр токи ўтказадиган Бугулма-Златоуст линияси қурилиб, бу янги линия ҳам ишга туширилди, йил охиригача бу линия Челябинскка қадар етказилади. Шундай қилиб, бу йил узунлиги 1.700 километрдан ошиқроқ бўлган юқори вольтли туташ Москва-Челябинск линияси вужудга келтирилади. Бу юқори вольтли линия жаҳонда энг катта ва энг кучли линиядир.

Мамлакатнинг ёқилғи сиёсатида бурилиш ясалди. Бу бурилиш натижасида нефть ва газни жорий қилиш жадаллаштирилади, кўмирни очиқ усулда қазиб олиш авж олдирилади, ёқилғи билан ишлайдиган электростанциялар қуриш кучайтирилади. Бунинг натижасида, жумладан, қимматга тушадиган тош кўмир шахталари қуришдан воз кечиш туфайли, капитал маблағлар сарфлашнинг тежалиши сабабли ортиб қолган маблағдан қурилишнинг бошқа муҳим вазифаларини ҳал қилишда фойдаланилади.

Химия саноатини жадал ривожлантиришнинг жуда катта программаси қабул қилинди ва амалга оширилмоқда. Бу программа бутун халқ хўжалиги учун ва халқ истеъмол қиладиган моллар ишлаб чиқаришни юксалтириш учун катта аҳамиятга эгадир.

Енгил саноатнинг ва озиқ-овқат саноатининг кўп миқдордаги корхоналари қуриб битказилади ва ишга туширилади. Масалан, бу йил Кубанда 7 та янги жуда катта қанд заводи ишга туширилади ва қурилаётган яна 7 та завод келгуси йилда ишга туширилади. Кубань бизнинг мамлакатимизда қанд саноатининг янги йирик маркази бўлиб қолмоқда.

Партия ишчилар, инженер-техник ходимлар ва олимларнинг куч-ғайратини бирлаштириб, техникани тараққий эттириш йўлида, энг янги машиналар, электрон асбоблар ва аппаратларни яратиш ва уларни ишлаб чиқаришни ўзлаштириш ишида, телемеханикани ва автоматикани практикага кенг жорий қилиш ишида бу йил янги муваффақиятларга эришди.

1958 йилда саноатда меҳнат унумдорлиги 1957 йилдагига нисбатан 6 процент оширилади. 10 ой ичида саноат маҳсулотининг таннархини камайтириш натижасида пландан ташқари 8 миллиард сўм тежалди.

1958 йил совет қишлоқ хўжалиги учун ажойиб йил бўлди. КПСС Марказий Комитетининг 1953 йил сентябрь Пленумидан бошлаб партия қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини кескин равишда юксалтириш соҳасида бир қанча жуда муҳим чораларни кўрди.

Бу йил Партия ва Ҳукумат қишлоқ хўжалиги соҳасида иккита муҳим тадбирни амалга оширди. Бу тадбирлар иқтисодий соҳада давлат билан колхозлар ўртасидаги муносабатларни кескин равишда ўзгартиради ва бу муносабатларни янги изга солиб юборади.

28 йилдан кўпроқ вақтдан бери қишлоқ хўжалик машиналари МТСларнинг қўлида бўлиб келди ва колхозларга сотилмади, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлашнинг жуда кўп турлари, шуларнинг асосий формалари — маҳсулотларни солиқ сингари мажбурий топшириш, шунингдек МТСлар иши учун натура ҳақи тўлаш амалда бўлиб келди, шу йиллар мобайнида Совет давлатининг колхозлар билан иқтисодий муносабатлари мана шу асосда ташкил қилиниб келди.

Бу йил мамлакат қишлоқ хўжалик машиналарини колхозларга сотишга ўтди (ва бу машиналарнинг кўп қисми колхозларга сотилиб бўлди), қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг давлат томонидан харид қилинишининг ягона системаси жорий қилинди.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлашнинг янги тартиби ва янги харид нархлари қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида шу вақтгача орқада қолиб келган ва кам даромад олиб келган колхозларга айниқса катта мадад беради. Эндиликда бизда заиф колхозлар сира қолмаслиги учун зарур шарт-шароитнинг ҳаммаси вужудга келтирилди. Социалистик қишлоқ хўжалиги маҳсулот таннархини капиталистик қишлоқ хўжалигидагига қараганда беқиёс паст бўлишини таъминлаши ва шу тариқа колхозчиларнинг ҳамда совхоз ходимларининг фаровонлигини янада юксалтиришни, бутун халқ манфаатларини кўзлаб, чакана нархларни янада камайтиришни таъминлайдиган қўшимча манба очиб бериши лозим ва мумкин.

Социалистик Ватанимизнинг экономикасини ва қудратини яшнатишга муваффақ бўлган, ўз кучларига қаттиқ ишонган, колхозчи деҳқонларнинг ва бутун халқнинг тамомила ишончига сазовор бўлган Коммунистик партиягина колхозлар билан ўзаро муносабатларида ва қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш сиёсатида мана шундай қатъий ва дадил бурилиш вужудга келтира олди.

Бу йил мамлакатда мўл ҳосил йиғилди, маҳсулотларни тайёрлаб олиш охирига етай деб қолди, шунинг учун ҳам биз қувончли якунларни чиқаришимиз мумкин. Дон тайёрлаш плани ошириб бажарилди, 3,5 миллиард пуд (9 миллион пуди кам) ғалла, яъни ҳосил жиҳатидан рекорд йили бўлган бутун 1956 йилдагига қараганда анча кўп ғалла тайёрланди. Бу йил қанд лавлагидан энг серҳосил йил бўлган 1957 йилдагига қараганда 30 процентдан зиёдроқ кўп ҳосил олинди. Мойли экинлар ҳосили бу йил ўтган йилдагига қараганда 36 процент кўп тайёрланади. Пахта ўтган йилдагига қараганда кўп тайёрланди. Пахтакор республикалар планни бажариш учун муваффақиятли равишда курашмоқдалар.

Чорва моллар учун ўтган йилдаги 88 миллион тонна ўрнига 1 ноябрга қадар мамлакатда 145 миллион тонна силос бостириб қўйилди, шу жумладан, маккажўхоридан 1957 йилдагига қараганда икки баравар кўп силос бостирилди. Бундай муваффақиятлар бошланиб келаётган куз-қиш даврида чорвачилик учун яхши шароит яратиб беради ва уни 1959 йилда тағин ҳам юксалтириш учун замин ҳозирлайди.

Бу йилнинг 10 ойи мобайнида ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 581 минг тонна кўп гўшт ва қарийб 1.139 минг тонна кўп сут тайёрланди. Давлатга гўшт ва сут етказиб бериш мажбурияти бекор қилинган шароитда мана шундай муваффақиятга эришилди. Бу йил бизнинг мамлакатимизда етиштириладиган сутнинг ялпи миқдори Америка Қўшма Штатларидаги ялпи миқдорга етиб олади.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлашнинг бу йилги якунлари колхозчи деҳқонларнинг, совхоз ишчилари ва хизматчиларининг Улуғ Октябрь социалистик революцияси 41 йиллик байрами муносабати билан Совет давлатига яхши совғасидир.

Партиянинг МТСлар ва қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш тўғрисида дадиллик билан чиқарган қарорларининг тўғрилигини ҳаёт тўла равишда исбот қилди. Эндиликда қишлоқ хўжалик машиналаридан илгаригига қараганда яхши фойдаланилмоқда, маҳсулот тайёрлаш плани ошириб бажарилмоқда, бутун қишлоқ хўжалигимиз юксалиб бормоқда.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг бу йилги натижалари билан биз амалда КПСС Марказий Комитетининг 1953 йил сентябрь Пленумидан кейин мамлакатимиз босиб ўтган босқични тугаллаётирмиз. Партиямизнинг қишлоқ хўжалигидаги бош йўли улуғ ғалабага эришганлигидан далолат берувчи шонли босқич босиб ўтилди. Энди социалистик қишлоқ хўжалиги олдида янги истиқболлар очилмоқда, янги муҳим вазифалар қўйилмоқда.

Бу йил халқнинг моддий фаровонлигини янада ошириш йилидир. СССРнинг миллий даромади бир йил ичида 8 процент кўпайди. Миллий даромаднинг бу йилги ўсишининг ўзи мамлакатимизнинг 1930 йилдаги миллий даромадининг бутун ҳажмига баравардир. СССРда миллий даромаднинг тез суръатлар билан ўсиши шаҳар ва қишлоқ меҳнаткашларининг реал даромадларини оширишга имкон берди.

Бир йил ичида ишчи ва хизматчиларнинг умумий сони 1,5 миллион киши миқдорида кўпайди, иш ҳақи фонди эса 6 процент кўпайди. Ишчи ва хизматчиларни, биринчи навбатда, кўмир саноати, қора металлургия, химия саноати тармоқларида, шунингдек, машинасозлик, нефть ва газ саноатида етти ва олти соатлик иш кунига ўтказиш кенг миқёсда авж олиб кетди.

Аҳолига давлат, кооператив ва жамоат ташкилотлари томонидан тўланадиган тўловлар ва бериладиган енгилликларнинг ҳаммаси пул билан ҳисобланганда, бу йил 215 миллиард сўмдан кўпроқ маблағни ташкил қилади ёки ўтган йилдагига нисбатан 14 миллиард сўм миқдорида кўпаяди. 1958 йилнинг ўзида фақат пенсиялар тариқасидагина 64 миллиард сўм ёки 1955 йилдагига қараганда икки баравар кўп пул тўланади.

Чакана товар оборотининг тинимсиз ўсиб бораётганлиги совет халқининг моддий фаровонлиги юксалиб бораётганлигини кўрсатувчи ёрқин далилдир. Чакана товар оборотининг умумий ҳажми фақат кейинги икки йилнинг ўзидагина 20 процентдан зиёдроқ ўсди. Бу ўсиш мамлакатнинг 1940 йилдаги бутун товар оборотининг ярмига баравардир. **Бу йил товарлар (таққосланувчи нархлар билан ҳисобланганда) 1940 йилдагига қараганда 2,7 баравар кўп сотилади.**

Хилма-хил товарларни халққа сотиш бунчалик кўп ўсиб бораётганлигига қарамай, айрим товарларнинг етишмай қолиши сингари ҳоллар ҳали ҳам содир бўлмоқда, бу эса, айрим жойларда савдо-сотиқда узилишлар рўй беришига олиб келмоқда. Бу узилишни савдо аппаратининг ишидаги камчиликлар ҳам чуқурлаштириб юбормоқда.

Истеъмолчиларга хизмат кўрсатишни яхшилаш ва савдо шохобчаларининг товар сотиш имкониятини кўпайтириш мақсадида умумий овқатланиш корхоналарида ва магазинларда харидорларнинг ўз-ўзига хизмат қилиши, тортиб ўраб қўйилган моллар билан савдо қилиш, молларни савдо автоматлари орқали сотиш ва бошқа шулар сингари янги прогрессив савдо қилиш методлари жорий этилмоқда. Бироқ, харидорларга хизмат кўрсатишнинг илғор формалари бир қанча савдо ходимларининг ўжарлиги сабабли суст жорий қилинмоқда. Савдо корхоналарининг ишларида ҳали ҳам камчиликлар кўп, суиистеъмол қилишлар ҳам, афсуски, тугатилгани йўқ. Савдо кадрларини тарбиялаш ишини яхшилаш керак. Бу камчиликларни тугатмоқ учун омма савдо корхоналарининг иши устидан контроллик қилишни ўз қўлига олиши зарур, аҳолининг эҳтиёжларини биладиган, савдо аппаратининг ишларини текшириб тура оладиган, камчиликларни топадиган ва, энг муҳими, шу камчиликларни тугатишга эриша оладиган бутун жамоатчилик активини шу ишга тортиш лозим.

Уй-жой қурилиши ғоят кенгайиб кетди. Бу қурилишнинг нақадар кенг миқёсда олиб борилаётганлигини тасаввур қилмоқ учун шуни айтиб ўтиш кифоя қиладики, 1958 йилда шаҳар аҳолиси учун умумий саҳни 62 миллион квадрат метрдан ортиқроқ бўлган, яъни иккинчи беш йилликдагига қараганда бир ярим баравар кўп уй-жой бинолари қуриб берилади. Колхозчилар ва қишлоқ зиёлиларининг ўз кучлари билан уй-жой бинолари қуришлари ҳам тез кўпайиб бормоқда.

Мамлакатимиз меҳнаткашларининг фаровонлиги ошиб бораётганлиги, соғликни сақлаш соҳасида давлат томонидан кенг тадбирлар кўрилаётганлиги аҳолининг сиҳат-саломатлигини яхшилашни ва тағин узоқ умр кўришини таъминлади. Бизда ҳар 10 минг кишига 17 врач тўғри келади, чор Россиясида фақат бир врач тўғри келар эди, АҚШда эса 1955 йилда фақат 12 врач тўғри келган эди. Дори-дармонлар ва медицина асбоблари бу йил 1950 йилдагига қараганда 4,1 баравар кўп ва 1940 йилдагига қараганда 10,5 баравар кўп ишлаб чиқарилади. Шуни айтиб ўтиш керакки, бу муваффақиятларга қарамай, бизда аҳолига медицина хизмати кўрсатишда кўп камчиликлар бор, бу камчиликларни тугатиш зарур.

Шаҳар ва қишлоқ оммасининг активлиги юксалиб кетганлиги, социалистик демократия янада ривожлантирилганлиги, партиянинг омма билан алоқаси мустаҳкамланганлиги хўжалик тараққиётимизнинг муваффақиятларига жуда кўп даражада ёрдам берди.

Бу йилги муваффақиятларга қарасангиз, ўтган йили партиянинг бош йўлига ҳужум қилган ва партия томонидан тор-мор келтирилган Маленков, Каганович, Молотов, Шепиловларнинг партияга қарши группаси тутган позициянинг бутунлай ноҳақлиги ва зарарлиги тағин ҳам яққол бўлиб кўринади.

Бу йил мамлакатимизда давлат бошқарув органларини такомиллаштириш, жамоат ташкилотларининг ва, биринчи навбатда, касаба союз ташкилотларининг функцияларини кенгайтириш, корхоналар ва муассасаларнинг ҳаётида, бюрократизмга қарши курашда, шунингдек, аҳолининг эҳтиёжларига хизмат кўрсатишдек муҳим ишда уларнинг активлигини ва таъсирини ошириш давом эттирилди. Камчиликларни очиб ташлаш ва бартараф қилишнинг энг муҳим воситаси, коммунистик онгни шакллантириш факторларидан бири бўлган танқид ва ўз-ўзини танқид тобора катта аҳамиятга эга бўлиб бормоқда.

Партия совет кишиларини коммунистик руҳда тарбиялаш тўғрисида муттасил ғамхўрлик қилиб келаётганлиги олға томон муваффақият билан боришимизнинг гаровидир. Партия ичкиликбозлик, безорилик каби сарқитларнинг ва номуносиб хулқнинг бошқа фактлари рўй бераётганлигини тоқат қилиб бўлмайдиган бир ҳол деб ҳисоблайди ва унга қарши қатъий кураш эълон қилади. Жамиятимизнинг келажаги ёш бўғинга кўп жиҳатдан боғлиқдир. Биз ёш бўғинларимизнинг ҳар томонлама ўқимишли, меҳнатни севадиган, маданиятли, маънавий пок, ғоявий чиниққан кишилар бўлишини истаймиз. Шу муносабат билан ўртоқ Хрушчевнинг халқ маорифимизнинг бутун системасида амалга ошириш пайти келган ўзгаришлар тўғрисида ҳозирги вақтда ҳамма жойда муҳокама қилинаётган хатида кўтарилган масалалар катта аҳамиятга эгадир. Биз кадрларни тайёрлаш ва тарбиялашда катта муваффақиятларга эришдик. Ўрта ва олий мактабни қайта қуриш мўлжалланмоқда, бу эса, ёш бўғинни коммунизм қурилишининг янги босқичи қўяётган талаблар даражасига кўтаришга ёрдам беради.

Хўжалик, давлат ва маданий турмушимизнинг ҳаётий муҳим масалалари устида партия бундан буён ҳам халқ билан маслаҳатлашиб ишлай беради ва буни олға томон янада муваффақият билан боришимизнинг муҳим шарти деб ҳисоблайди. Яқин фурсатда партия халқ хўжалигини ривожлантириш етти йиллик планининг контроль рақамларини умумхалқ муҳокамасига қўяди. Ривожланишимиз перспективалари масалаларини муҳокама қилишда Совет Иттифоқи ишчилари, колхозчилари, инженерлари ва техниклари, олимлари, барча меҳнаткашларининг жуда кенг равишда иштирок қилиши имкониятларимизни аниқлаб олишимизга, тўғри қарорлар топишимизга, партия съездда қўядиган вазифаларни муваффақиятли равишда бажаришга халқни ҳозирлашимизга ёрдам беради.

Бутун совет халқи партиянинг XXI съезди чақирилиши тўғрисидаги хабарни жуда катта хурсандчилик билан қабул қилди, бу съездни меҳнат ғайрати, янги муваффақиятлар билан кутиб олмоқда.

Ленин бундай деган эди: «Ҳар қандай ўзгаришларнинг фантастик тезлик билан юз беришига бизда ҳеч бир киши ишонмайди, лекин ҳақиқий тезликка, тарихий тараққиётнинг, унинг бўлиб ўтган ҳар бир даврига нисбатан эришилган тезликка,—ҳаракатга чинакам революцион партия раҳбарлик қилганида, бундай тезликка биз ишонамиз ва биз ҳар қандай қилиб бўлса ҳам шундай тезликка эришамиз». (Асарлар, 33 том, 407 бет).

Биз ривожланишнинг янги палласига, мамлакат ишлаб чиқарувчи кучларини янада барқ уриб ривожлантириш, Ватанимизнинг коммунизм йўлида тез олға боришини таъминлаш палласига кириб бормоқдамиз.

Тинчлик учун кураш—ташқи сиёсатимизнинг бош йўлидир

Ўртоқлар! Ҳозирги халқаро вазиятни иккита муҳим фактор белгилаб турибди. Бир томондан, империализм ва реакция кучлари тинчликка путур етказишга, гоҳ у жойда, гоҳ бу жойда уруш ўчоқлари вужудга келтиришга, жаҳонни безовталик ва ҳаяжон ҳолатида сақлаб туришга, уруш ёқасига яқинлаштириб қўйишга уринмоқдалар. Иккинчи томондан, реакцион кучларнинг бу уринишларига қарамай, бизнинг давримиздаги халқаро муносабатлар тинчлик, демократия ва социализм кучларини мустаҳкамлаш томон ривожланиб бормоқдаки, бу энг муҳим фактордир.

Иккинчи жаҳон урушидан кейин кучларнинг халқаро миқёсдаги нисбати тубдан ўзгарди. Бу эса, партиямизнинг XX съезди, уруш энди ортиқ фатал муқаррар бўлмай қолди, урушнинг олдини ола биладиган кучлар энди жаҳонда мавжудлир, деган тарихий хулоса чиқаришига имкон берди. Кейинги йиллардаги воқеалар бу муҳим хулосанинг тўғрилигини таъкидлади.

Социалистик мамлакатлардаги коммунистик ва ишчи партияларнинг ҳамда барча коммунистик ва ишчи партияларнинг ўтган йил Москвада Октябрнинг 40 йиллик байрамида қатнашган вакиллари иштироки билан бўлиб ўтган Кенгашлари коммунизм кучларини марксизм-ленинизм байроғи остида жипслаштириш учун ва тинчлик, социализм йўлида олиб борилаётган кураш учун жуда катта аҳамиятга эга бўлди. Ўтган йил мобайнида социалистик мамлакатлар буюк ҳамкорлигининг жипслиги, бутун дунёдаги коммунистик ва ишчи партияларнинг пролетар интернационализми негизида идеологик бирлиги тағин ҳам кўпроқ мустаҳкамландики, бу нарса ҳозирги замон ревизионизмига яқдиллик билан берилган қақшатғич зарбада ҳам яққол намоён бўлди.

Социалистик мамлакатлардаги коммунистик ва ишчи партиялар вакиллари кенгашининг Декларациясида тинчликни таъминлашга, уруш хавфини йўқотишга қодир бўлган ҳозирги замоннинг қандай зўр ижтимоий кучлари борлиги аниқ белгилаб берилди.

Бу — социалистик давлатларнинг енгилмас лагеридир.

Бу — Осиё ва Африкада империализмга қарши позицияда турган ва социалистик мамлакатлар билан бирликда тинчликнинг кенг зонасини ташкил этаётган тинчликсевар давлатлардир.

Бу — халқаро ишчилар синфи ва унинг авангарди бўлган коммунистик партиялардир.

Бу — мустамлака ва ярим мустамлака халқларининг озодлик ҳаракатидир.

Бу — халқларнинг, шу жумладан, империалистик мамлакатлардаги халқларнинг тинчлик йўлидаги оммавий ҳаракатидир.

Бу — Европада ўзини бетараф деб эълон қилган мамлакатларнинг халқларидир, Латин Америкасининг халқларидир.

«Тинчлик манифести»да ер юзидаги ҳар бир меҳнаткашнинг истак ва умидини ифодаловчи сўзлар аниқ қилиб айтилган: «Уруш бўлиши муқаррар эмас, уруш бўлишига йўл қўймаслик мумкин, тинчликни ҳимоя қилиш ва мустаҳкамлаш мумкин!».

Кейинги уч йил мобайнида империализм бир неча уруш ўчоғини вужудга келтирди, лекин социалистик мамлакатларнинг, барча тинчликсевар давлатлар ва халқларнинг кучи билан урушнинг олди олинди.

1956 йилда Англия ва Франция Исроил билан бирликда Мисрга ҳужум қилдилар.

Шундан кейин орадан бир йил ўтар-ўтмас АҚШ ва Англия Туркиянинг ёрдамига суяниб, Сурияга ҳарбий ҳужум тайёрладилар. Бу иккала ҳолда ҳам Совет Иттифоқи, барча социалистик мамлакатлар ва тинчликсевар бошқа давлатларнинг куч-ғайрати билан, араб мамлакатларидаги халқларнинг қаҳрамонона кураши билан агрессиянинг пайи қирқилди, агрессорлар шарманда қилиниб, Мисрдан ҳайдаб чиқарилди, улар Сурияга ҳужум қилишга ботинолмадилар.

Америка империализми ва Голландия мустамлакачилари бошқа мустамлакачи давлатларнинг — НАТО аъзоларининг ёрдамига таяниб, Индонезия Республикасига қарши билвосита агрессия қилдилар, Индонезияда қуролли исён ташкил қилдилар. Индонезия халқи ватанпарварлик билан бош кўтариб чиққанлиги ҳамда социалистик мамлакатлар ва тинчликсевар бошқа давлатлар Индонезияни қувватлаганликлари туфайли исён тугатилди, Индонезия ўзининг миллий мустақиллигини сақлаб қолди. Шу тариқа НАТОнинг агрессив блоки ўзини Осиё ва Африка мамлакатлари халқларининг озодлик ҳаракатига қарши курашувчи империалистик давлатлар штаби эканлигини батамом фош қилди.

Бундан бир неча ой муқаддам Ливанда халққа қарши ҳукуматни йўқотиш учун ички кураш бошланганида, империалистик давлатлар ва, биринчи навбатда, АҚШ ўз флотини ва қўшинларини бу кичкина давлат атрофига тўплашга киришдилар, Ироқда революцион портлаш бўлиб, бунинг натижасида эски режим ҳалокатга учраб, Ироқ Республикаси барпо қилинганида, Америка қўшинлари Ливанга туширилди ва Ливан халқининг иродасини бостиришнигина эмас, шу билан бирга Ироқдаги революцияни бўғиб ташлашни ҳам мўлжаллаб, мамлакатни оккупация қилиб олди. Англия ҳам бу агрессив ҳаракатни қувватлади ва Яқин Шарқда империалистлар вужудга келтирган ҳарбий авантюралар вазиятидан фойдаланиб, Иорданияни оккупация қилиб олди.

Совет Иттифоқи, социалистик мамлакатлар ва тинчликсевар бошқа давлатлар араб мамлакатлари халқларининг империалистик агрессияга қарши курашини қатъият билан ҳимоя қилиб чиқдилар ва қўшинларни Ливандан ҳамда Иорданиядан чиқартириб юбориш тўғрисида Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг қарорини чиқаришга муваффақ бўлдилар. Бу сафар ҳам империализм, мустамлакачилик тўхташга ва чекинишга мажбур бўлди. Америка ва Англия империалистлари ҳеч бир натижа чиқаролмай, бу мамлакатлардан жўнаб қолишга мажбур бўлдилар. Улар ҳамма халқларнинг ва, биринчи навбатда, араб халқининг олдида ўзларини яна фош қилдилар.

Яқин Шарқдаги уруш ўчоғи сўниб улгурмасданоқ, америкаликлар илгари Тайвань оролини оккупация қилиб олганликлари натижасида ўзлари вужудга келтирган яна бир уруш ўчоғини ловуллатишга киришдилар. Америка генераллари Хитой Халқ Республикасига ҳужум қилмоқчи бўлиб, қадимий Хитой шаҳарларини атом бомбалари билан вайрон қилмоқчи бўлиб, дўқ уришлари Хитой халқини тағин ҳам кўпроқ жипслаштирди, уларнинг ватанпарварлик ғайратини ва ўз мамлакатини ҳамда ўз мустақиллигини қаттиқ туриб сақлаб қолишга тайёр эканлигини, чет эл империалистлари ҳамда уларнинг малайлари ҳанузгача ишғол қилиб турган Хитой ерларини озод қилишга интилишларини кучайтириб юборди.

Совет Иттифоқи Хитой Халқ Республикасини қатъият билан қувватлаб, СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчев президент Эйзенхауэрга юборган хатида, Хитой Халқ Республикасига ҳужумни биз Совет Иттифоқига ҳужум деб ҳисоблаймиз, деди. Бу — ҳаддан ошган америкалик генералларнинг ва сиёсатбозларнинг қизиб турган бошига қўйилган совуқ сув бўлди. Хитой Халқ Республикасининг тинчликсевар сиёсати туфайли, гарчи америка ҳарбийлари Хитой соҳиллари олдида уруш алангасини ҳали ҳам ловуллатиб турган бўлсалар-да, Тайвань районида можаронинг урушга айланиб кетишига йўл қўймасликка муваффақ бўлинди.

Жаҳонга жандармлик қилиш вазифасини ўз зиммасига олган, жаҳонга ҳукмрон бўламан деган ўзининг хом хаёллари билан ер юзининг гоҳ бир жойида, гоҳ иккинчи жойида уруш ўчоғи вужудга келтираётган Америка империализми яна фош қилинди. Лекин, у ҳамма жойда тинчликсевар халқларнинг агрессиянинг пайини қирқишга ва тинчликни сақлаб қолишга қаттиқ бел боғлаб, қатъият билан қилаётган ҳаракатига дуч келмоқда! Агрессорларнинг кирдикорлари биздан бутун чоралар билан ҳушёрликни оширишни, Октябрь революцияси ғалабаларининг содиқ посбони бўлган халқ Совет Армиясининг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлашни, такомиллаштиришни қатъий талаб қилади.

Даллес жанобларининг зўравонлик позициясига таянувчи ва «уруш ёқасига» келтириб қўйиш, деб аталган машъум сиёсати барбод бўлмоқда. Мана шу «тийиб туриш», «улоқтириб ташлаш», «қуршаб олиш» ва «озод қилиш» доктриналарининг ҳаммаси АҚШдаги агрессив доираларнинг бефаҳмлиги ва авантюризми охирги даражага етганлигини кўрсатади, холос. Бу сиёсат фақат бошқа мамлакатларнинг халқларигина нафратланадиган сиёсат бўлиб қолмади, бу сиёсат АҚШнинг ўз иттифоқчилари билан бўлган ихтилофларини кескинлаштирувчи сиёсатгина бўлиб қолмади, шу билан бирга бу сиёсат Америка халқининг ўзида ҳам норозилик туғдирмоқда.

АҚШнинг кўпгина жамоат ва сиёсат арбоблари бу сиёсатга ошкора қарши чиқдилар. Чунончи: сенатор Фулбрайт АҚШнинг сиёсатидаги авантюризм ҳақида гапириб, АҚШда «қобиқнинг ичида кўзга кўринмайдиган бузилиш давом этмоқда» деб ёзади. АҚШда энг хилма-хил доираларда бундай ҳушёр кишиларнинг овозлари тобора кўпроқ эшитилмоқда. Бу йил Совет Иттифоқига келиб кетган америкалик йирик саноатчилардан бири бўлган, неча марталаб объектив фикр билдирган Сайрус Итон бундай деди: «Қўшма Штатлар шундай бир ягона мамлакатки, бу мамлакатда одамлар, гапимизни биров эшитмаётганмикин деб ҳамма вақт аланғлаб турадилар. Ҳатто, Даллесни ғирт аҳмоқ деб ҳисобловчи конгрессменлар ҳам ўзларининг фикрларини айтишдан қўрқадилар. Полиция давлати тўғрисидаги тасаввурни биз ўзимиз яратганмиз». Шу нарса диққатга сазоворки, кейинги воқеалар муносабати билан давлат департаментига келган хатларнинг 85 процентида Даллес сиёсати қораланаётганлигини, ҳатто, давлат департаментидаги кишиларнинг ўзлари ҳам эълон қилдилар.

Сайловларнинг натижаларига гарчи сайловларда мағлубиятга учраган республикачилар ҳам, енгиб чиққан демократлар ҳам Америка буржуазиясининг фақат иккита фракцияси бўлсаларда, бу натижалар Даллес-Эйзенхауэр сиёсатига норозиликнинг ифодаси деб баҳо бермоқ керак. Энг кўзга кўринган икки эксплуататор-капиталист Рокфеллер билан Гарриман ўртасидаги «жанг» бу сайловларда катта шовқин-сурон туғдирган энг ғалати воқеа бўлди. Америкадаги одатга кўра бу сафар ҳам доллари кўп бўлган киши енгиб чиқди, шу сабабли Рокфеллер ҳам «Нью-Йоркдаги меҳнаткаш аҳолининг истакларини ифодаловчи «энг муносиб киши» бўлиб чиқди.

Ўртоқлар! Совет Иттифоқи мустақил ривожланиш ҳуқуқини қаттиқ туриб ҳимоя қилаётган ҳамма халқлар билан бирдамдир ва мустамлака асоратининг кишанларидан қутулиб чиққан халқларнинг сиёсий ва иқтисодий мустақилигини мустаҳкамлашга ёрдам беришга тайёрдир.

Ҳозирги замон мустамлакачилиги қандай янги формаларда майдонга чиқмасин, унинг моҳияти — қарам ва ярим қарам мамлакатларни шафқатсиз эксплуатация қилиш моҳияти ўзгармасдан қола беради. Экономикаси кам тараққий этган мамлакатларнинг АҚШ ва Ғарбдаги бошқа баъзи мамлакатлар билан қилаётган савдоси камайди, валюта резервлари тез камайиб бормоқда, шу мамлакатлар сотаётган хом ашёнинг нархларини камайтириш, уларга етказиб берилаётган товарларнинг нархларини ўзгартирмай сақлаб қолиш ва ҳатто ошириш йўли билан бу мамлакатларни тобора кўп таламоқдалар. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг маълумотларига қараганда, фақат шу сабабларнинг ўзига кўра кам тараққий этган мамлакатлар 1957 йилда қарийб 3 миллиард доллар маблағ йўқотди, бу йил эса, бундан ҳам кўпроқ маблағ йўқотмоқда. Экономикаси кам тараққий этган мамлакатларга Ғарб давлатларининг кўрсатаётган «ёрдами» империалистик монополияларнинг ўзлари халқларни талаб олган фойдаларидан «ҳайр-эҳсон» ажратиб бераётган увоқларгинадир. Маълумки, масалан, шу йил август ойида АҚШ, агар араб мамлакатлари Американинг Яқин Шарқни «тинчитиш» планига рози бўлсалар, бу мамлакатларга 100 миллион доллар бермоқчи бўлиб ваъда қилди. Фақат Яқин Шарқнинг ўзида ёлғиз Америка нефть компаниялари ҳар йили олаётган фойда 1 миллиард доллардан ошиқроқ эканлиги назарда тутилса, АҚШнинг бу «саховатлиги» қай даражада эканлиги яққол кўринади!

Ўртоқ А. И. МИКОЯН докладининг охири

(БОШИ БИРИНЧИ ВА ИККИНЧИ БЕТЛАРДА)

Буни кўрганда Лениннинг Америка ва унинг бошқа капиталистик мамлакатлар билан муносабати тўғрисида худди бугун айтилгандек бўлиб туюлаётган қуйидаги сўзлари беихтиёр эсингга келади: «Америка кучайиб кетди, ҳозир ҳамма ундан қарздор, ҳамма унга қарам, ҳамма унга тобора кўпроқ нафрат билан қарамоқда, у ҳаммани таламоқда, талаганда ҳам, жуда ғалати йўл билан таламоқда» (Асарлар, 31 том, 474 бет).

Ўртоқлар! Ижтимоий тузуми турлича бўлган давлатларнинг тинч-тотув яшаши мумкин, деган ленинча принципни тан олувчилар тобора кўпаймоқда. Совет ҳукумати ер юзида мустаҳкам тинчлик бўлишини таъминлайдиган зарур шароитни вужудга келтирмоқ, жаҳоннинг ҳалокатли уруш гирдобига тойиб кетишига йўл қўймаслик учун ҳамма чораларни кўрмоқда. Бу йил ҳам Совет Иттифоқи куролсизланиш сингари жуда зарур ва актуал проблемани ҳал қилмоқ учун бир қанча янги муҳим чора-тадбирлар кўрди. Бу масала Бирлашган Миллатлар Ташкилотида муҳокама қилина бошлагандаёқ Ғарб давлатларининг вакиллари биздан, таклифларингизни «ишлар», «фактлар» билан исбот қилингиз, деб талаб эта бердилар. Гарчи ўша вақтда ҳам бундай ишлар ва фактлар етарли бўлсада, эндиликда қуролсизланишни истаётган ким-у, қуролсизланиш тўғрисида гап сотиш билангина ниқобланиб, қуролсизланишга тўсқинлик қилаётганлар ким эканлигини ишлар, фактлар ҳамма ерда ва ҳамма жойда яққол кўрсатди.

Совет Иттифоқи ўз ташаббуси билан бир ўзи 1955 йилда ўз қуролли кучларини 2 миллион 140 минг киши камайтирди, бошқа давлатларнинг территорияларидаги базалардан воз кечди, ўзининг ҳарбий бюджетини йилдан-йилга камайтирмоқда. Энди шундай бир савол бериш ўринли бўлади: хўш, жаноб капиталистлар, сизларнинг ишларингиз қани?

Совет ҳукумати қуролсизланишга доир реал таклифларнинг бутун бир комплексини киритди. Биз радикал равишда ёппасига қуролсизланишга тайёр эканлигимизни яна бир марта исбот қилдик (ёппасига қуролсизланиш ҳаммадан кўра яхшироқ бўлар эди-ю, лекин Ғарб давлатларининг бундай қилишга тайёр эмасликлари очиқ кўриниб турибди) ва қадам-бақадам қуролсизланишга эришмоқчи бўлиб, жузъий чоралар кўрилишига тайёр эканлигимизни ҳам исбот қилдик. Биз, аввало, ядро синовларини дарҳол тўхтатиш ҳақида, сўнгра эса, ядро қуролини бутунлай тақиқлаш тўғрисида ҳам битим тузилишини истар эдик.

Бироқ, биз қуролсизланиш тўғрисида қуруқ гап сотишда қатнашолмаймиз, деб баралла айтдик. Қуролсизланиш проблемаси атрофида Ғарб давлатларининг ҳаммаҳнинг жонига теккан сафсатабозлиги цейлонликларнинг эртагини эслатадиган бўлиб қолди: ҳийлагар савдогарлар тўдаси биргалашиб ош пиширишмоқчи бўлибди ва уларнинг ҳар қайсиси шерикларини алдаб қорнини тўйдирмоқчи бўлиб, умумий қозонга бир ҳовучдан гуруч ташлагандек бўлиб ҳаракат қилибди-ю, кейин шу қозондан қуруқ сувни чўмичлаб олиб ўз товоғига солиб, ошимиз жуда лаззатли бўлибди, деб сир бой бермасликка уринган эканлар. Ғарб давлатлари чинакам қуролсизланиш ўрнига, қуролсизланиш тўғрисида қуруқ гап сотиш билан худди ўша савдогарлар қилиғини қилмоқчи бўлади. Совет Иттифоқи жамоатчиликни бу хилда алдашга ҳеч қачон қўшилмайди.

Аммо, биз ядро синовларини тўхтатиш тўғрисида уч мамлакат вакилларининг Женевада бошланган кенгаши муваффақиятли натижага олиб келиши учун ҳамма чораларни кўрамиз. Бунда натижанинг муваффақиятли бўлиб чиқишини белгилаб берадиган фақат битта ўлчов бўлиши мумкин: синовларни абадий тўхтатиш ва битим тузиш пайти келди. Фақат шундай қилингандагина буни муваффақият деб аташ мумкин бўлади ва фақат шундай муваффақиятга эришилгандагина, кенгаш халқларнинг кутган умидига яраша иш қилди, деб айтса бўлади.

Совет ҳукумати халқаро кескинликни юмшатишга эришиш мақсадида давлатларнинг раҳбар арбоблари иштироки билан энг юксак доирада кенгаш чақиришни таклиф қилганидан бери орада бир йилча вақт ўтди. Жаҳон жамоатчилигининг бундай кенгаш чақиришга тарафдор бўлганлиги ва ҳали ҳам шундай кайфиятда эканлиги шу қадар яққол кўриниб турибдики, АҚШ, Англия ва Франциянинг ҳукумат доиралари бу кенгашни чақиришга ошкора қарши чиқолмадилар. Шу сабабли, улар орқага суриш ва галга солишдан иборат бўлган ўзларининг одатдаги найрангларини ишлатдилар ва Шарқий Европа мамлакатларидаги аҳвол масаласи сингари очиқдан-очиқ иғвогарлик масалаларини кун тартибига киритишни биринчи галда талаб қилдилар. Шу сабабли кенгаш чақириш масаласи ҳали ҳам ўз жойидан силжигани йўқ.

Совет Иттифоқи билан дўстона алоқалар қилаётган, амалий ва сиёсий алоқаларни муттасил ривожлантираётган ва кенгайтираётган мамлакатлар доираси йилдан-йилга кенгайиб бормоқда.

Фақат Совет Иттифоқи билан социалистик лагернинг бошқа мамлакатлари ўртасидагина эмас, шу билан бирга, ер юзининг турли қитъаларидаги кўпгина социалистик бўлмаган мамлакатлар билан ҳам дўстлик ва ҳамкорлик муносабатлари давом этиб келмоқда ва мустаҳкамланмоқда. Бу соҳадаги ишларнинг ҳаммаси ҳам муваффақиятли бўлмаётган экан ва бир қанча мамлакатлар билан муносабатлар яхшиланишга муҳтож экан, бунинг учун биз айбли эмас.

Совет Иттифоқи ҳамма мамлакатлар билан иқтисодий ва маданий алоқаларни ривожлантириш — ҳамкорлик ва дўстлик вазиятини вужудга келтиришнинг муҳим ва тўғри йўли деб ҳисоблаб, бу алоқаларни ривожлантириш учун тинмай куч ва ғайрат сарфлади ва сарфламоқда. Совет Иттифоқи халқаро иқтисодий ҳамкорликни кенг миқёсда ривожлантиришга, шу жумладан, савдо-сотиқни, илмий соҳадаги алоқаларни, техникани тараққий эттириш соҳасидаги алоқаларни ривожлантиришга кўмаклашмоқ учун ўзининг қўлидан келган ҳамма чораларни кўрмоқда.

Социалистик мамлакатларнинг ҳаммаси ҳам шундай йўл тутмоқда. Буни лоақал шундан билиш мумкинки, социалистик мамлакатларнинг 1950 йилдаги ташқи савдо обороти 39 миллиард сўмни, ёки бутун жаҳон савдосининг 8 процентини ташкил қилган бўлса, 1957 йилда 100 миллиард сўмга яқинлашиб қолди ва бутун халқаро товар оборотининг 10 процентидан кўпроғини ташкил қилди.

Социалистик мамлакатлардаги коммунистик ва ишчи партиялар вакилларининг шу йил май ойида иқтисодий масалаларни муҳокама қилган кенгаши социалистик мамлакатлар ўртасидаги иқтисодий ҳамкорликнинг янги, тағин ҳам юқори босқичини бошлаб берди. Бу янги босқичнинг хусусияти шуки, социалистик мамлакатлар ўртасидаги халқаро меҳнат тақсимоти янада чуқурлаштирилади, бир-бирига боғланган тармоқларнинг ривожлантириш планлари бир-бирига мосланади, саноат маҳсулотини ишлаб чиқаришдаги кооперация ва ихтисослаштириш кучайтирилади.

Совет Иттифоқининг маданият, фан ва техника, маориф, соғлиқни сақлаш, туризм соҳаларидаги халқаро алоқалари кенг ривожланди. Ўтган йилларга нисбатан кейинги йилларнинг фарқи шу бўлдики, чет мамлакатлардан юз минглаб кишилар Совет Иттифоқига келиб кетдилар, совет кишиларининг кўплари бошқа мамлакатларни бориб кўрдилар.

Бундай алоқа одамларни бир-бирига яқинлаштиради, уларнинг тинчлик учун қатъият билан курашишга бўлган иродасини мустаҳкамлайди, Совет Иттифоқи тўғрисидаги ҳақиқатни кенг ёяди. Масалан, яқинда Таиланд парламентининг аъзолари бизнинг мамлакатимизда меҳмон бўлишди. Улар ўз ватанига қайтиб борганидан кейин, матбуот конференциясида сўзлаб, «Россияга қарши қаратилган пропаганданинг ҳаммаси бутунлай ёлғон экан, энди биз Россиянинг ҳақиқатда қандай мамлакат эканлигини билиб олдик», дейишди.

Чайковский номидаги Москва конкурсида америкалик ёш пианиночи Ван Клиберн қозонган муваффақият кенг кўпчиликка маълум. Агар Даллес жанoблари сиёсатда америкалик оддий кишининг ҳисларини ифодаловчи йўлни ўтказганида эди, Клиберн ва бошқа кўпгина америкаликлар ифодалаган фикрни ўтказганида эди, СССР билан АҚШ ўртасидаги муносабатлар ҳозирги аҳволдагидек бўлурмиди?

Музикантлар ва актёрлар, кино арбоблари ва спортчилар, ёзувчилар ва олимлар, рассомлар ва ўқитувчиларнинг бир-бирларининг мамлакатларига боришлари халқлар дўстлигини мустаҳкамлашда тобора катта аҳамиятга эга бўлиб қолмоқда. Лоақал совет балети артистларининг чет мамлакатлардаги гастроллари қозонган муваффақиятни эслаб кўринг. Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг «Тошкент руҳини» вужудга келтирган конференцияси қозонган муваффақиятнинг прогрессив аҳамияти бениҳоя катта бўлди.

Чет эллардаги маориф ходимларидан кўплари Совет Иттифоқига келиб кетди. Улар бизда халқ маорифи ишлари қандай ташкил этилганлиги тўғрисидаги ҳақиқатни гапириб бердилар. АҚШ маориф бошқармасининг Америка делегациясига бошчилик қилган раҳбари Дертик бундай деди: «СССР маорифни миллий тараққиёт воситаси деб билиб, давлат сифатида ўзини маорифга қай даражада бағишлаганлигини биз сира тасаввур қилолмас эдик... Америкалик 10 педагог буларни кўрганларидан кейин, хушёр бўлиб қайтдилар».

Совет Иттифоқи чет мамлакатлар билан маданий ва илмий алоқа масалаларига доир 90 га яқин халқаро битим тузди ва бу битимларнинг кўпчилиги ҳар иккала томонга фойда етказиб, яхши бажарилмоқда.

Дуруст, Англияда бўлгани сингари бошқача мисоллар ҳам бор: Англиянинг тегишли органлари мана шундай битим тузишга аввал розилик билдириб, кейин бундай битим тузилишига йўл қўймаслик учун баҳоналар ўйлаб чиқаришга киришдилар, лекин бу ҳол Совет Иттифоқи билан муносабатларни яхшилашга қизиқмаётган ҳозирги инглиз консерватив ҳукуматининг умумий йўлини акс эттираётган бўлса керак. Кези келганда шуни айтиб ўтиш керакки, Англия бош министри Макмиллан бундан икки ҳафта муқаддам Лондон университетида нутқ сўзлаб, шу даражага бориб етдики, маданий алоқалардан СССРга қарши қўпорувчилик ишлари учун фойдаланиш керак, деган гапларни айтди. Бундай гаплар янгилик эмас, ҳозир Макмиллан ҳам аллақачон шармандаси чиққан анти Совет дон-кихотлар шуҳратини олишга интилаётганга ўхшайди.

Бутунлай ғалати фактлар ҳам бор, шу фактларни кўрганингизда меҳмондўстликдан тўсатдан воз кечиб қолган мезбонлар нималарни ўйлаб шундай қилганликларига тушунолмай қоласиз: гоҳо бизнинг делегациямизни банкетга ва Чикагодаги ҳайвонат боғига киргизмай қўядилар, гоҳо АҚШ шаҳарларида бизнинг пианиночиларимизнинг концерт бериши тўғрисида олдиндан келишиб қўйилган битимни бекор қиладилар, гоҳо Италия «христиан-демократизмига» ўзининг содиқлигини янада намойиш қилган бўлиб, Европа бўйлаб саёҳат қилиб юрган 850 совет туристини Италияга киритмай қўяди, — бундай фактлар ҳали ҳам учраб туради, бундан кимга ва қандай фойда етишини ҳеч бир донишманд ўйлаб тополмайди.

Ярим йил давомида учрашишлар ва муваффақиятларни кўрсатиш йиғини бўлиб турган ва Брюсселда ташкил этилган жаҳон виставкаси катта аҳамиятга эга бўлди. Шуни айтиб ўтиш кифояки, Бельгиядаги бир газетада ёзилган сўзлар билан айтганда, «бамисоли ўзига тортувчи муъжизали кучга эга бўлган» совет павильонини 30 миллиондан кўпроқ киши келиб кўрди. Совет Иттифоқи 520 дан кўпроқ мукофот ва медаль олди.

Яна шу нарса ҳам диққатга сазоворки, виставкани келиб кўрган кўп кишилар ва матбуот Совет Иттифоқининг тез юксалганлигини қайд қилиб, бизнинг мамлакатимизда ҳар бир сўз ҳамиша иш билан исботланаётганлигини таъкидладилар. Бельгиядаги «Ле Пепль» газетаси шу йил 21 июндаги сонида муваффақиятларимиз кўргазмаси ҳақида жуда яхши гапларни ёзди: «Бу сарой (виставкадаги СССР павильонини айтмоқчи) Олий Совет сессиясида Хрушчев сўзлаган нутқка ўхшайди. У, СССРнинг жуда хилма-хил соҳаларда одатдан ташқари ривожланганлигини кўрсатади».

Халқлар ўртасидаги алоқалар ва бир бирларининг мамлакатларига бориш ҳамжиҳатликни мустаҳкамлайди, тинчлик ишига хизмат қилади. Кўп минглаб одамлар Советлар мамлакатининг муваффақиятлари билан танишмоқдалар, ватанларига қайтиб борганларида бизнинг муваффақиятларимизни айтиб бериб, дўстларимизни кўпайтирмоқдалар.

Ўртоқлар, совет кишилари ва чет эллардаги дўстларимиз КПСС XXI съездининг қарорлари СССРдаги коммунистик қурилишда янги босқич очиб беришига, халқимизнинг ижодий активлигини зўр куч билан янада юксалтириб юборишига аминдирлар.

Инсониятнинг коммунизм йўлидан боришини тўхтатиб қоладиган куч дунёда йўқ, бизнинг ишимиз енгилмайди. Жаҳон миқёсидаги кучларнинг нисбати социализм фойдасига абадий ва узил-кесил ўзгарди.

Яшасин Улуғ Октябрь социалистик революциясининг енгилмас ленинча байроғи!

Яшасин ғалабаларимизнинг оташин илҳомчиси ва доно ташкилотчиси — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси!

Коммунизм қурилишининг ёрқин йўлидан бораётган Совет Иттифоқи халқлари яшнасин!

Жаҳондаги ҳамма халқлар билан дўстлигимиз мустаҳкамлансин!

(Ўртоқ А. И. Микоян доклади узоқ давом этган қарсаклар билан бир неча марта бўлиниб турди).

Ленинизмнинг ғолибона байроғи остида!

Москвада тантанали мажлис

Инсоният тарихида янги давр очиб берган Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 41 йиллигини совет халқи ўз ватани учун фахрланиб нишонламоқда. Совет ҳокимиятининг бешинчи ўн йиллигининг биринчи йили қувноқ меҳнат ва ижодий изланишлар, қаҳрамонликлар ва ғалабалар билан ўтди. Бу йил Ватанимизни янада ривожлантиришда, Совет Иттифоқининг халқаро обрўсини янада мустаҳкамлашда янги муваффақиятларга эришилган йил бўлди.

Мамлакатимизнинг барча меҳнаткашлари билан бирга москваликлар ҳам бу улуғ айём кунини тантана билан кутиб олмоқдалар.

Байрам арафасида, 6 ноябрда меҳнаткашлар депутатлари Москва Советининг партия, жамоат ташкилотлари ва Совет Армияси вакиллари билан биргаликда Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 41 йиллигига бағишланган тантанали мажлиси пойтахтнинг энг катта залида — В. И. Ленин номидаги Марказий стадионнинг спорт саройида ўтказилди.

Бу ерда Москва Совети ва Москва шаҳар партия комитетининг таклифига мувофиқ москваликлардан 12 мингдан кўпроқ киши — ишчилар, корхоналарнинг раҳбарлари, олимлар, инженерлар, фан ва санъат арбоблари, партия ва совет ходимлари, революция ветеранлари, Совет Армиясининг жангчилари тўпланди.

СССРдаги чет эл дипломатик ваколатхоналарининг бошлиқлари, мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган чет эл делегациялари ҳам мажлисда ҳозир бўлдилар.

Соат 17. Зал байрам либосини кийган, электр нурлари зални чароғон қилган. Саҳнанинг ички томонида Коммунистик партиянинг асосчиси ва Совет давлатининг тузувчиси улуғ Лениннинг портрети катта қизил байроқ орасидан нур сочиб турибди. «1917—1958» деган рақамлар ярқираб кўриниб турибди. «Яшасин Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 41 йиллиги!» деган сўзлар олтин ҳарфлар билан товланиб турибди.

Катта сарой гумбазлари остида гулдурос қарсаклар янграйди. Залда ҳозир бўлганлар президиумда А. Б. Аристов, Л. И. Брежнев, К. Е. Ворошилов, Н. Г. Игнатов, А. И. Кириченко, Ф. Р. Козлов, О. В. Куусинен, А. И. Микоян, Н. А. Муҳитдинов, М. А. Суслов, Е. А. Фурцева, Н. С. Хрушчев, П. Н. Поспелов, А. Н. Косигин, Д. С. Полянский ўртоқлар пайдо бўлганларида, уларни ана шундай қизгин ва самимий табриклайдилар. Тантанали мажлис қатнашчилари президиумда ҳозир бўлган Польша Халқ Республикаси делегациясининг аъзолари—Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари В. Гомулка, Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Давлат Кенгашининг Раиси А. Завадский, Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Министрлар Советининг Раиси Ю. Циранкевичларни ҳам табриклайдилар.

Мажлисни Москва Совети ижроия комитетининг Раиси ўртоқ Н. И. Бобровников очди.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 41 йиллиги ҳақида КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг биринчи ўринбосари ўртоқ А. И. Микоян доклад қилди.

Тантанали мажлис тамом бўлганидан кейин унинг қатнашчилари учун байрам концерти қўйиб берилди, бу концертда совет санъатининг турли жанрларининг вакиллари иштирок этдилар.

* * *

Улуғ Октябрнинг 41 йиллигига бағишланган тантанали мажлислар Ленинградда, Киевда, Минскда, Тбилисида, Ригада, Олмаотада, Таллинда, Ереванда, Бокуда, Вильнюсда, Фрунзеда, Сталинободда, Свердловскда ва бошқа шаҳарларда ҳам бўлиб ўтди. (ТАСС).

Тошкентда Улуғ Октябрнинг 41 йиллигига бағишланган тантанали мажлис

6 ноябрь кечқурун Тошкентда, Навоий номли ўзбек давлат опера ва балет театрида республика пойтахтидаги партия, совет ва жамоат ташкилотларининг ҳарбий қисмлар вакиллари билан биргаликда Улуғ Октябрнинг 41 йиллигига бағишланган тантанали мажлиси бўлди.

Мажлис президиумида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари С. К. Камолов, республика Министрлар Советининг раиси М. З. Мирзаахмедов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг секретарлари Р. Е. Мельников, М. А. Абдураззоқов, Г. А. Габриельянц, З. Р. Раҳимбобоева, республика Министрлар Совети раисининг ўринбосарлари Р. Ғ. Ғуломов, А. М. Рудин, М. В. Муҳаммаджонов, Ё. С. Насриддинова, Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари С. Нуриддинов, Туркистон ҳарбий округи қўшинларининг қўмондони армия генерали И. И. Федюнинский, Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Ф. Хўжаев, Ўзсовпроф раиси М. М. Мусахонов, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари М. Иброҳимов, революцион ҳаракат ветеранлари ўтирибдилар.

Мажлисни Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раиси М. Й. Йўлдошев очади. СССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР давлат гимнларининг тантанавор садолари янграйди.

Мажлиснинг фахрий президиумига ғоят баланд руҳ билан Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Президиуми сайланади.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 41-йиллиги тўғрисида доклад қилиш учун сўз Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Ф. Хўжаевга берилади.

Докладчи Улуғ Октябрнинг оламшумул тарихий аҳамияти тўғрисида, совет халқининг қаҳрамонона меҳнати билан вужудга келтирилган социалистик жамиятнинг енгилмас кучи ҳамда бу жамиятнинг тарихий синовдан шараф билан ўтиб ўзининг капитализмдан афзаллигини исбот қилганлиги тўғрисида гапиради.

Докладчи ёрқин мисоллар келтириб Ўзбекистон халқ хўжалигининг ва унинг пойтахтининг ғоят даражада ўсганлигини кўрсатади. Республиканинг индустрияси янада юксак даражага кўтарилди, унинг қишлоқ хўжалиги, маданияти жуда илгарилаб кетди, меҳнаткашларнинг моддий фаровонлик даражаси анча ўсди.

Ўзбекистон пахтакорлари Ватан олдидаги ўзларининг ватанпарварлик бурчини адо этиб бу йил мўл ҳосил етиштирдилар ва ҳозир йиғим-терим ишларини тез орада тамомлаш учун зўр бериб кураш олиб бормоқдалар. Уларга шаҳарликлар актив ёрдам кўрсатиб турибдилар. Байрамга қадар 2 миллион 278 минг тонна ёки планга нисбатан 78,18 процент миқдорида пахта тайёрланди. Уч миллион тонна пахта учун олиб борилаётган курашнинг бу ҳал этувчи кунларида андаккина бўлсада хотиржамликка йўл қўйиб бўлмайди. Вазифа—етиштирилган ҳамма пахтани охирги кўсагигача териб олиб давлатга топшириш ҳамда пахтакорларнинг Москвадаги Бутуниттифоқ кенгашида олинган юксак мажбуриятни бажаришдан иборатдир. Бу эса КПСС XXI съездига Ўзбекистон меҳнаткашларининг энг яхши совғаси бўлади.

Тошкент меҳнаткашлари жуда катта муваффақиятларга эришдилар. Улар Октябрь социалистик революциясининг 41 йиллигини ва КПСС XXI съездини муносиб кутиб олиш учун мусобақани кенг авж олдириб, саноат маҳсулоти чиқариш 10 ойлик планини ошириб бажардилар.

Докладчи томонидан Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ва Коммунистик партия шарафига айтилган табрик хитобларини тўпланган кишилар давомли қарсаклар билан кутиб оладилар. Залда партия гимни «Интернационал» садолари янграйди.

Тантанали мажлис қатнашчилари учун катта байрам концерти қўйиб берилди. (ЎзТАГ).

Тошкент область саноати 10 ойлик планни ошириб бажарди

Областимиз саноат корхоналарининг коллективлари Улуғ Октябрь социалистик революциясининг шонли 41 йиллик байрамини ажойиб меҳнат совғалари билан нишонламоқдалар. Область бўйича ялпи саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш 10 ойлик плани 103,7 процент қилиб бажарилди. Халқ хўжалигига белгиланганидан 239 миллион 113 минг сўмлик кўп маҳсулот етказиб берилди.

Октябрь ойида айниқса юқори кўрсаткичга эришилди — ойлик план 106,3 процентга етказиб адо этилди.

Саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш бўйича 10 ойлик давлат плани Тошкент Совнархози, область ва шаҳар Советлари ижроия комитетларининг саноат бошқармалари ҳамда область ва шаҳар хунармандчилик саноати кооперациялари бўйича ортиги билан бажарилди.

Областимиз йирик индустриал марказларининг меҳнаткашлари КПСС XXI съезди ва Улуғ Октябрнинг 41 йиллиги шарафига меҳнат вахтасида туриб ишлаб, юқори кўрсаткичларга эришдилар. Республикамиз пойтахти ишчилари ва инженер-техник ходимлари 10 ойлик топшириқни 104,6 процент қилиб бажардилар ва қўшимча равишда 235 миллион 859 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқардилар. Шунингдек, 10 ойлик планни чирчиқликлар — 109,7 процент, бекободликлар — 103,4 процент, оҳангаронликлар — 101,7 процент, олмалиқликлар — 108,8 процент қилиб бажардилар. Октябрь ойида эса Тошкент саноати планни — 105,6 процент, Чирчик — 105,6, Янгийўл — 107,2, Бекобод — 109,1, Олмалиқ—109,5 процент қилиб бажарди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида

Жарқоқ—Бухоро газопроводининг биринчи навбат қурилиши тамом бўлиши ҳамда Бухоро ва Коғон шаҳарларига газ киритилиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг фармонига мувофиқ ишчилар, инженер-техник ходимлар ва хизматчиларнинг бир группаси Ўзбекистон ССР Олий Советининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофотланди.

Мукофотланганлар орасида 9-махсус бошқарманинг монтажчи слесари Муҳамадиёр **Бобожонов**, «Строймонтаж» бошқармасининг электросваркачиси Иван Михайлович **Заикин**, «Строймонтаж» бошқармасининг монтаж участкаси бошлиғи Иосиф Михайлович **Старов**, 12-қурилиш бошқармасининг механикалаштирилган колоннаси ишчиси Лина Сабировна **Хабибуллина** ва бошқалар бор.

Жами 39 киши мукофотланди.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Россия Совет Федератив Социалистик Республикасини Ленин ордени билан мукофотлаш тўғрисида

Россия Совет Федератив Социалистик Республикаси меҳнаткашларининг дон, қанд лавлаги ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришда эришган катта муваффақиятлари ва 1958 йилда давлатга 1 миллиард 930 миллион пуд дон сотганликлари учун **Россия Совет Федератив Социалистик Республикаси Ленин** ордени билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. ВОРОШИЛОВ.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль
1958 йил, 5 ноябрь.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Украина Совет Социалистик Республикасини Ленин ордени билан мукофотлаш тўғрисида

Украина Совет Социалистик Республикаси меҳнаткашларининг дон, қанд лавлаги, гўшт, сут ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришда эришган катта муваффақиятлари ва 1958 йилда давлатга 552 миллион пуд ғалла сотганликлари учун ва давлатга қанд лавлаги сотиш планини ошириб бажарганликлари учун **Украина Совет Социалистик Республикаси Ленин** ордени билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. ВОРОШИЛОВ.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль
1958 йил, 5 ноябрь.

Юқори Чирчиқ районидаги Свердлов номли колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ Д. А. КИМга, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Т. В. КИМга, комсомол ташкилотининг секретари ўртоқ М. КИМга

Ўзбекистон КП Тошкент область комитети ва область ижроия комитети қониқиш билан қайд қиладиларки, Свердлов номли колхоз аъзолари КПСС XXI съезди ва Октябрнинг 41 йиллиги шарафига социалистик мусобақани кенг кўламда кучайтириб, 3 ноябрда йиллик пахта тайёрлаш планини 100,1 процент қилиб бажардилар.

Колхоз коллективи ўз ички имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, давлатга қўшимча равишда яна камида 420 тонна пахта териб топшириш мажбуриятини олди. (Колхозда лўб 162 процент), гўшт, жун, сут топшириш планлари ҳам ошириб бажарилди. Шунингдек, зарур миқдорда ем-хашак жамғарилди, ферма бинолари чорва қишловининг муваффақиятли ўтказилиши учун тайёрлаб қўйилди.

Область партия комитети ва область ижроия комитети колхозчилар ва РТС ишчиларини, пахта теримида ёрдамлашаётган мактаб ўқувчиларини, партия, комсомол ташкилотларини ва қишлоқ хўжалиги мутахассисларини эришган муваффақиятлари билан табриклайдилар ва улар ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини ҳам бажарадилар, барча ҳосилни ўз вақтида сира нобуд қилмай териб давлатга топширадилар, шудгорлашни вақтида ўтказадилар ва қишлоқ хўжалигининг барча тармоқларини ривожлантиришда бундан кейин ҳам янгидан-янги муваффақиятларни қўлга киргизадилар, деб ишонч билдирадилар.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ
ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ

Бўстонлиқ районидаги «Қизил ту» колхозининг раиси ўртоқ О. ҚЎЛДИБОЕВга, партия ташкилотининг секретари ўртоқ З. СЕИТБЕКОВга, комсомол ташкилотининг секретари ўртоқ К. ҚОРАБОЕВга

Ўзбекистон КП Тошкент область комитети ва область ижроия комитети шуни мамнуният билан қайд қиладиларки, Бўстонлиқ районидаги «Қизил ту» колхозининг аъзолари КПСС XXI съезди ва Улуғ Октябрь революциясининг 41 йиллиги шарафига социалистик мусобақани кенг кўламда кучайтириб, 5 ноябрда пахта тайёрлаш давлат планини 100,5 процент қилиб бажардилар.

Колхоз коллективи ўз ички имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, давлатга қўшимча равишда яна камида 390 тонна пахта топшириш мажбуриятини олди. Колхозда давлатга йиллик тухум топшириш плани 159 процент, жун топшириш плани 117 процент ва пилла топшириш плани 102 процент қилиб бажарилди.

Тошкент область партия комитети ва область ижроия комитети колхозчиларни, РТС ишчиларини ҳамда пахта ҳосилини териб олишда ёрдамлашаётган мактаб ўқувчиларини, партия, комсомол ташкилотларини, қишлоқ хўжалик мутахассисларини эришилган муваффақиятлар билан табриклайдилар ва улар олинган мажбуриятни ҳам бажарадилар, барча ҳосилни ўз вақтида нобуд қилмай териб олиб, давлатга топширадилар, чорва қишловига яхши тайёргарлик кўрадилар, ерларни шудгорлашни ҳам ўз вақтида ўтказадилар ва қишлоқ хўжалигининг барча тармоқларини ривожлантиришда бундан буён янгидан-янги ютуқларни қўлга киритадилар, деб ишонч билдирадилар.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ
ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ

Чиноз районидаги 4-«Вревский» совхозининг директори ўртоқ П. Е. СТАВНОЙга, партия ташкилотининг секретари ўртоқ И. ИКРОМОВга, комсомол ташкилотининг секретари ўртоқ З. А. КОВАЛЕНКОга, ишчилар комитетининг раиси ўртоқ Х. ИСМОИЛОВга

Ўзбекистон КП Тошкент область комитети ва область ижроия комитети қониқиш билан қайд қиладиларки, Чиноз районидаги 4-«Вревский» совхозининг коллективи КПСС XXI съезди ва Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 41 йиллиги шарафига социалистик мусобақани кучайтириб, 5 ноябрда пахта тайёрлаш йиллик планини 101 процент қилиб бажардилар. Ҳосилнинг ҳаммаси биринчи сортга топширилди.

Совхоз коллективи ўз ички имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, давлатга қўшимча равишда камида 150 тонна пахта териб топшириш мажбуриятини олди.

Шунингдек, совхозда чорва қишловига яхши тайёргарлик кўрилди, чорва бинолари тўла ремонтдан чиқариб қўйилди, ҳар бош сигирга 15 тоннадан силос ва хашаки лавлаги тайёрланди. Областимизнинг колхозлари ва совхозларига наслдор бузоқлар етказиб бериш иши ҳам муваффақиятли ўтказилмоқда.

Тошкент область партия комитети ва область ижроия комитети совхоз ишчиларини, партия ва комсомол ташкилотларини, қишлоқ хўжалик мутахассисларини эришган муваффақиятлари билан табриклайдилар ва улар олган мажбуриятларини ҳам бажарадилар, қолган ҳосилни ўз вақтида нобуд қилмасдан териб давлатга топширадилар, шудгорлашни ўз вақтида ўтказадилар ва қишлоқ хўжалигининг барча тармоқларини ривожлантиришда бундан буён ҳам янгидан-янги ютуқларни қўлга киритадилар, деб ишонч билдирадилар.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ
ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ

Пойтахт нашриётчиларининг йиғилиши

Ўзбек давлат эстрада театри биносида Тошкентдаги ҳамма нашриёт, босмахона ходимларининг Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 41 йиллигига бағишланган тантанали йиғилиши бўлиб ўтди.

Ўзбекистон ССР Маданият министрининг ўринбосари ўртоқ С. Азимов «Улуғ Октябрь революциясининг 41 йиллиги» тўғрисида доклад қилди. Йиғилишда социалистик мусобақа натижалари якунланди.

СССР Маданият министрлиги ва Иттифоқ маданият ходимлари касаба союзи Марказий комитетининг кўчма Қизил байроғи социалистик мусобақа ғолиби — Тошкент шаҳар 4- босмахона коллективига бериладиган бўлди. Бу босмахона йиллик планни 30 октябрда 106,9 процент қилиб бажарган. III квартал планини ортиғи билан бажарган 2- босмахона коллективига Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги ва маданият ходимлари касаба союзи республика комитетининг кўчма Қизил байроғи топширилди.

«Ўзбек халқ музикаси» китоби учун иккинчи даражали ва «Совет хотин-қизлари — коммунизмнинг актив қурувчилари» плакати учун учинчи даражали диплом берилди. Ўзбекистон Фанлар академияси нашриётига «Ал Беруний» китоби учун иккинчи даражали ва Ўқувпедагогика нашриётига Оқил Шарафиддиновнинг «Биринчи синф учун алифбе» китоби учун учинчи даражали диплом топширилди. Хитой ва корейс ҳикояларини нашр қилган Ўзбекистон ССР бадиий адабиёт нашриётига учинчи даражали диплом берилди.

Ф. УСМОНОВА.

Байрам билан қутлаймиз, шаҳарлик биродарлар, Сиздан минг-минг миннатдор деҳқонлар—пахтакорлар

Суратда: Сирдарё районидаги Тарас Шевченко номли колхоз пахтакорларига кўмаклашаётган Тошкент медицина институти педиатрия факультетининг учинчи курс студентларидан бир группаси: (чапдан) Илтижохон Саидкаримова, Эльмира Хайбуллаева, Нажиулло Шомирзаев, Тамара Жумаева, Шомил Бегимқулов ва Раҳима Юсупова ўртоқлар. В. Салов фотоси.

БАРАКАЛИ ҲИССА

Сирдарё — областимизнинг энг кўп пахта берадиган улкан районларидан бири. Об-ҳаво ноқулай келган бу йилги шароитда ҳам район колхозлари пахтадан мўл ҳосил етиштирдилар. Ҳали далада планни тўлдириш, ҳатто мажбуриятни бажариш учун етарли миқдорда пахта бор. Халқ бойлиги бўлган ана шу «оқ олтин» дурдоналарини йиғиб-териб олишда шаҳарлик биродарлар колхозчилар ва совхоз ишчилари билан ёнма-ён туриб ишламоқдалар, ўзбек халқининг мамлакатга уч миллион тонна пахта етказиб бериш учун олиб бораётган курашига ўзларининг баракали ҳиссаларини қўшмоқдалар. Шу жумладан Сирдарё район колхозларига келиб, йиғим-теримда актив қатнашаётган Тошкент давлат медицина институтининг 2500 дан ортиқ йигит-қиз студенти ва 105 кишидан иборат ўқитувчи-профессорлар коллективининг фидокорона меҳнати ҳар қанча офарин ўқиса арзигудек.

* * *

Тошкентдан бораверишдаги катта йўлнинг ўнг томонида Охунбобоев номли колхоз правлениесининг кўркам биноси қад кўтарган. Бино олдида қоровул чолдан бўлак ҳеч ким кўринмайди. Ҳаммаёқ сув сепгандай жимжит. Бу ердаги сафарбарлик ҳолатини шундан ҳам билса бўларди.

— Ҳамма далада, — калтагина жавоб бериб қўяқолди чол.

Бинога кираверишдаги хоналардан бирининг эшигига йирик ҳарфлар билан «институт штаби» деб ёзиб қўйилган. Ичкарида новчадан келган, чўзинчоқ юзли ўрта яшар бир киши чўт қоқиб ўтирибди. У, афтидан аллақандай ҳисоб-китоб ишлари билан машғул кўринарди. Бу киши штаб секретари — доцент Николай Александрович Комбулин экан. У бизни баъзи маълумотлар билан таништирди. Студентлар пахтакорлар билан ҳамкорликда қандай ғайрат ва ташаббус кўрсатиб ишлаётганликларини штаб сводкасидаги рақамлардан ҳам билиб олса бўларди. Институтнинг бутун коллективи райондаги 14 колхоз ва «Малик» совхозида бу йилги мавсумда 5200 тонна пахта териб бериш мажбуриятини олган. Ҳисоблаб кўрилганда ҳозиргача терилган пахта 3000 тоннадан ошибди. Бу — район бўйича йиллик пахта тайёрлаш планининг салкам 9 процентини ташкил этади. Айрим колхозлар бўйича олиб қаралганда бу процент янада ортиқроқ. Чунончи, Хрушчев номли колхозда студентлар кучи билан йиллик планнинг 32 проценти миқдорида пахта териб топширилибди ва ҳоказо.

Ҳаво очиқ бўлса ҳам кузак осмонида оқ булут парчалари сузиб юрарди. Муздаккина қир шабадаси эсиб турибди. Колхоз ерининг ўртасидан кўндалангига кесиб ўтган катта ариқда тоза ва кўмкўк сув шилдираб оқарди. Оппоқ пахталар кўзни қамаштиради. Узоқ-узоқларда теримчилар тўпи кўзга ташланади. Ҳув анави дарахтлар орасида кўринган тунука томли бино Тарас Шевченко номли колхозга қарашли. Бу ерда шаҳарлик йигит-қизлар жойлашган дейишди. Ўзлари шу яқин оралиқдаги яхлит карталардан бирида пахта теришаётган экан. Бу ердан тушга тайёрланаётган таомнинг хушбўй ҳиди келиб, думоққа уриларди.

Институт педиатрия факультетининг III-IV курс студентларидан 275 киши пахта тераётган пайкаллардан биридамиз. Группа раҳбари, доцент Тўлаган Султоновни студентлар орасида учратдик. Азамат йигит-қизлар шу маҳалгача 370 тоннага яқин пахта теришибди. Студентлар колхознинг 6-8 ва 9-бригада аъзолари билан мусобақа боғлашган экан, мусобақа шартларининг бажарилиши икки марта якунланибди. III курс студентлари ҳар иккала ўн кунликда ҳам кунига 75 — 80 килограммдан пахта теришиб, ғолиб чиқишган. Колхоз правлениеси студентларнинг меҳнатини тақдирлаб, уларга ҳар икки ўн кунликда ҳам биттадан қўй, 25 та қимматбаҳо кийимлик мукофот берган. Тамара Жумаева, Нажим Шомирзаев, Надежда Чуткаева, Геннадий Зубров, Галина Абубакирова каби ўнлаб студентлар ҳар куни 100 — 130 килограммдан пахта теришиб, колхозчиларнинг самимий ҳурматига сазовор бўлмоқдалар.

Тушки пайт. Биз «Ленинобод» колхозининг пахта далаларидамиз. Радиодан пахтакорларга кўмаклашаётган шаҳарлик биродарларга атаб берилаётган мақомларнинг мафтун этувчи дилкаш садолари кенг води бўйлаб баралла эшитиларди. Бу ерда санитария факультетининг 1 курс студентлари пахта теришмоқда. Курс раҳбари ўртоқ Тўрахўжаев ҳам улар билан бирга. 125 студентнинг шу кунгача терган пахтаси 170 тонна бўлибди. Хурсанд Сатторова, Сайёра Пўлатова, Норбой Салимов, Зина Александрова, Ҳабибулла Раҳматуллаев каби студентлар кунига 120-130 килограммдан пахта теришиб, бошқаларга намуна бўлмоқдалар.

— Биз илғор теримчиларнинг ишини кундагисини кунига «Жанговар варақа» ва «Молния»лар орқали ёритиб турибмиз, — дейди факультет деканининг ўринбосари ўртоқ Мирҳамид Шарипов.

Институт ўқитувчиларини ҳар доим студентлар пахта тераётган жойда кўриш мумкин. Ҳар бир ўқитувчининг ўз курси, бригадаси бор. У ўша ерда ишни ташкил қилади, студентларга бош-қош бўлади. Медицина фанлари докторларидан профессор Аброр Солиқов, профессор Николай Николаевич Компанцев, ўқитувчилардан Оқилов, Орипов, Йўлдошев, Князов, Левин, Вавилин, Амбарқумов ва бошқалар шулар жумласидандир.

Институт студентлари ёз кунлари қўриқ ерларда етиштирилган мўл ғалла ҳосилини йиғиштириб олишда актив қатнашдилар. Улар қайтиб келгач, пахта йиғим-теримида ҳам иштирок этиш истагини билдирдилар. Ҳозир ана шу студентлардан 112 йигит-қиз райондаги «XIX партсъезд» колхози далаларида пахта термоқда.

Район колхозларида пахта тераётган студентлар учун қулай маданий-маиший шароит яратиб берилган, улар мазали иссиқ овқат, яхши турар-жойлар билан таъминланган. Институт медицина ходимлари студентлар билан бир қаторда колхозма-колхоз юриб, уларнинг ва пахтакорларнинг саломатлигидан кўз-қулоқ бўлиб турибдилар.

Кечқурун штабда ҳаёт қайнайди. Штаб бошлиғи — институт директори Абдумалик Ғуломов ва партия ташкилотининг секретари Радик Капкаев ўртоқлар одатдагидек студентлар ишлаб турган колхозлар ва бригадаларни айланиб чиққач, кечга яқин штабга кириб келишди. Уларнинг очиқ чеҳраларидан бугунги ишдан мамнунликлари яққол сезилиб турарди.

Район колхозларининг даласида ҳали ҳосил кўп. Астойдил ҳаракат қилинса, тез орада қолган ҳосилни ҳам йиғиб-териб олиш ва планнигина эмас, мажбуриятни ҳам бажариш мумкин.

Катта йўлда юк машиналари қатнайди, қоплар ортилган аравалар шилдираб ўтади. Оқ олтин оппоқ қор лаваларидек тайёрлаш пунктига оқаётир. Бу ерда пахта бунтлари кун сайин қад кўтармоқда. Бунда, шубҳасиз институт студентлари қўшган катта ҳисса бор.

А. ШЕРМУҲАМЕДОВ.

★

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1958 ЙИЛ 6 НОЯБРГАЧА БЎЛГАН

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Районлар	Мавсум бошидан бери	Бир кунлик ўсиш
Бўстонлиқ	72,35	0,65
Қуйи Чирчиқ	67,38	1,25
Боёвут	65,91	0,91
Пискент	65,14	0,94
Бекобод	63,47	1,36
Бўка	63,22	1,02
Оққўрғон	60,78	1,18
Верхне-волинск	60,13	1,32
Юқори Чирчиқ	57,68	0,94
Мирзачўл	57,29	1.13
Гулистон	57,17	1,05
Ўрта Чирчиқ	55,86	0,82
Чиноз	55,76	1,63
Ўртасарой	55,34	0,86
Октябрь	55,20	1,92
Орджоникидзе	53,23	0,94
Сирдарё	52,97	0,95
Янгийўл	47,91	1,08
Оҳангарон	33,61	0,30
Калинин	29,32	1,32

ОБЛАСТЬ СОВХОЗЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1958 ЙИЛ 6 НОЯБРГАЧА БЎЛГАН

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Совхозлар	Мавсум бошидан бери	Бир кунлик ўсиш
6-«Кўкорол»	106,60	0,95
Вревский	101,33	4,67
«Социализм»	72,49	0,64
«Пискент»	70,30	1,20
«Мирзачўл»	68,21	0,67
1-«Далварзин»	67,21	1,39
2-«Далварзин»	63,72	1,66
3-«Боёвут»	63,18	1,12
1-«Боёвут»	62,56	1,16
«Оққўрғон»	62,49	1,39
«Фарҳод»	62,07	0,68
Киров номли	60,15	0,91
«Гулистон»	58,01	1,33
4-«Боёвут»	57,14	0,62
«Чаноқ»	57,02	0,96
«ЎзССР беш йиллиги»	56,92	1,0
«Дружба»	55,95	0,14
«Малик»	44,05	0,42
Тошкент наслчилик совхози	41,96	0,20
Бушуев номли	40,13	1,07
1-«Оҳангарон»	36,33	0,33
2-«Оҳангарон»	27,64	0,35

Пахтакорларга яқиндан ёрдам бераётирлар

Шу кунларда областимизнинг қайси районига борманг, қайси совхоз ва колхозига чиқманг, пахтакорлар билан бир жон, бир тан бўлиб, «оқ олтин» ҳосилини йиғиб олаётган шаҳарлик ёрдамчиларни кўрасиз, уларнинг ғайрати ва шижоатидан руҳланасиз.

Тошкентнинг энг катта районларидан бири — Октябрь райони меҳнаткашлари ҳам колхозчи дўстларига яқиндан ёрдам бермоқдалар. Саноат корхоналари, маданий-маиший муассасаларнинг 20 мингдан кўпроқ ишчилари ва хизматчилари Юқори Чирчиқ ҳамда Оққўрғон районларида пахта тераётирлар.

Ҳозирга қадар район меҳнаткашлари қарийб 4 минг тонна пахта териб бериб, колхозчиларнинг ва совхоз ишчиларининг ҳурматига сазовор бўлдилар. Тошкент ирригация машинасозлиги корхонасининг коллективи айниқса намуна кўрсатмоқда.

Бу заводдан ёрдамга чиққан ишчи ва инженер-техниклар кунига 50-60 килограммдан «оқ олтин» териб хирмонга топширмоқдалар.

Металл идишлари заводининг ишчиси ўртоқ Орипов далада ҳам илғорликни қўлдан бермай, кунига 100-110 килограмм пахта тераётир. Бу меҳнатсевар ишчи шу вақтгача 1900 килограмм «оқ олтин» териб топширди.

Райондаги барча нон заводлари, ҳунармандчилик артеллари, шунингдек маданий-маиший муассасаларнинг ходимлари ҳам теримда колхозчи деҳқонларга астойдил кўмаклашаётирлар. Ёрдамчилар фақат пахта терибгина қолмай, шу билан бирга колхозчиларга маданий-маиший хизмат ҳам кўрсатмоқдалар.

Ф. ЖЎРАЕВ.

Колхозчилар миннатдор

Яқинда Тошкент тепловоз депосига Сирдарё районидаги Сталин номли колхоздан хат келди. Хатда қишлоқ хўжалик артели правлениесининг раиси ўртоқ Қ. Синдаров колхозчилар номидан миннатдорчилик билдирган эди.

«Колхозимизда ишлаётган сизнинг 24 азаматингиз пахта йиғим-теримида зўр ғайрат билан ишлаб, ҳаммага намуна бўлмоқдалар, — деб ёзади колхоз раиси ўртоқ Қ. Синдаров. — Уларнинг ҳаммаси кунлик терим нормасини ортиғи билан бажармоқдалар. Колхозчилар сизнинг коллективингиздан жуда мамнун. Раҳмат ўртоқлар».

Тепловоз депосининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ўз оталиқларидаги бу колхоз аъзоларига ҳамма вақт яқиндан ёрдам бериб келмоқдалар. Шу кунларда улар колхоз аъзолари билан ёнма-ён туриб, етиштирилган мўл ҳосилни қисқа муддат ичида сира нобуд қилмай, йиғиб-териб олиш ва давлатга топшириш йўлида астойдил ишламоқдалар. Слесарлардан Собиров ва Рауданин каби ўртоқлар худди деподагидек пахта даласида ҳам кунлик топшириқни 1,5-2 ҳиссага етказиб бажариб, ўз касбдошлари ва колхоз аъзолари ўртасида катта ҳурматга сазовор бўлмоқдалар.

С. ИСКАНДАРОВ.

Шаҳарликлар далада

Дарё каби қудратли азамат шаҳарликлар,
Далада эрта тонгдан, меҳнат билан жўшамиз!
Эркак, аёл, кекса-ёш жони-дил бел боғлашиб,
Уч миллионга чин дўстлик ҳиссасини қўшамиз.
Этак-этак оқ олтин бункерлардан тўккандек,
Одим ерда бир хирмон қад кўтарар лаҳзада.
Шаҳарликлар ҳиммати мўл ҳосилга ишора:
— Белни боғлаб ишлаймиз ҳатто ёмир ёғсада.
Ҳамма кучин синайди терим билан эрта-кеч,
Кексаларнинг ғайрати ёшларга куч бағишлар.
Мактабидан қайтганда кичик бир ўқувчи ҳам,
Шошилмайди уйига бугун теримда ишлар.
Биз танишмиз пахтанинг қадри билан қадимдан,
Меҳр билан ардоқлаб ўстирган ҳам ўзимиз,
Юзимиз ёруғ бўлур, бизни қутлар ҳур Ватан,
Йиғиб олсак бойликни шудир элга сўзимиз.

Толиб ЙЎЛДОШ.

Телевизор Экранида

7 НОЯБРДА

12.00. Мактаб болалари учун ўзбек тилида байрам концерти.
12.40. Бадиий фильм — «Ханжар».
19.00. Пахтакорлар учун ўзбек тилида адабий-музикали эшиттириш.
20.15. Киножурнал.
20.25. Бадиий фильм — «Ҳаёт кимга кулиб боқади».

8 НОЯБРДА

12.00. Кичкинтойлар учун ўзбек тилида «Байрам эрталиги» деган эшиттириш.
12.30. Бадиий фильм — «Қизил галстук».
19.00. Эстрада концерти.
20.00. Бадиий фильм — «Навбатдаги сафар».

Ҳар қандай об-ҳаво шароитида ҳам пахта тайёрлаш суръатини бўшаштирмайлик

Областимиздаги илғор колхозлар, совхозлар ва кўпгина бригадалар Улуғ Октябрнинг 41 йиллигини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олдилар. 6-«Кўкорол», Вревский совхозилари, Қуйи Чирчиқ районидаги Красин номли, Димитров номли, Юқори Чирчиқ районидаги «Коммунизм» ва Свердлов номли ҳамда Бўстонлиқ районидаги «Қизил тув» колхозлари пахта тайёрлаш йиллик планини муддатидан илгари бажардилар. Бир қатор колхозлар эса пахта тайёрлаш давлат планини бажариш арафасида турибди.

Партия, совет, қишлоқ хўжалик органларининг ҳозирги пайтдаги вазифаси — бутун куч ва воситаларни далада қолган ҳосилни сўнгги граммигача нобуд қилмай териб олишга сафарбар этиб, йиллик давлат плани ҳамда олинган социалистик мажбуриятнинг бажарилишини таъминлашдан иборатдир.

Об-ҳаво шароити ноқулай келган пайтда терим суръати ва пахта тайёрлашни сусайтирмаслик учун ишни ҳар тарафлама пухта ташкил қилиш керак.

Бўлиб ўтган ёғингарчилик шуни кўрсатдики, бир қатор колхозлар ва совхозлар сушилка хўжаликларини тахт қилиб қўймаганликлари туфайли давлатга пахта топширишда қийинчиликларга дуч келдилар. Масалан, «Фарҳод» (директори ўртоқ Ботиров), «Мирзачўл» (директори ўртоқ Бегимқулов) совхозлари уч кунгача мутлақо пахта топширмадилар. Совхоз раҳбарлари об-ҳаво шароити туфайли юз берган қийин аҳволдан саросимага тушиб қолдилар. Боёвут ва Мирзачўл районларининг партия ва совет ташкилотлари ҳар қандай шароитда ҳам пахта тайёрлаш ва давлатга топшириш ишини сусайтирмаслик учун зарур чоралар кўрмаганликлари сезилиб қолди.

Шу кунларда кўпгина майдонлардаги пахталар қийғос очилган, ярим очилган кўсакли майдонлар ҳам анча ерни ташкил этади. Шу туфайли илғор хўжаликларнинг тажрибасига амал қилиб, пахтаси очилган далаларда теримни биринчи навбатда ўтказиш, иккинчи навбатда ярим очилган пахталарни териш ва кечаларни ҳам бу ишни йўлга қўйиш талаб қилинади. Шундай қилинса етарли миқдорда пахта запасига эга бўламиз, ҳар қандай об-ҳаво шароитида ҳам пахта тайёрлаш ва давлатга топшириш суръатини сусайтирмаслик учун имконият яратилади.

Ҳозирги пайтда кўсак териш машиналарини ишга тушириш учун ҳамма имконият бор. Бу пахта териш ва давлатга топшириш суръатини кучайтиришга катта ёрдам беради. Бироқ ҳали кўпгина колхозлар ва совхозларда кўсак териш машиналари ишга тушириб юборилмаган.

Область совхозлар тресги ва область қишлоқ хўжалик бошқармаси, РТС, МТС, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари кўсак териш машиналарини ўз вақтида ишга тахт қилиб қўймаганлар. Октябрь районида 39 кўсак териш машинасидан 22 таси ишга тайёрланган, бироқ булардан биронтаси ҳам ҳозирги пайтда далада кўринмайди. Шунингдек Янгийўл районида 37 кўсак териш машинасидан 29 таси ишга тайёрланган. Бу районда ҳам бирорта кўсак териш машинаси ишлатилмаётир. Бу муҳим камчилик, уни тезда тугатиш зарур.

Терилган кўсак ва ярим очилган пахталарни ўз вақтида тозалаб олиш учун биринчи навбатда кўсак тозалайдиган машиналарни ишга тахт қилиб қўйиш талаб қилинади. Пахта тайёрлашдаги бундан кейинги ишларнинг ҳаммаси эндиликда асосан кўсак териш ва кўсак чувиш машиналаридан унумли фойдаланишга боғлиқдир. Лекин шунга қарамасдан Гулистон районида 55 кўсак чувиш машинасидан 28 таси, Чиноз районида 45 кўсак чувиш машинасидан 12 таси ишга тахт қилинган, холос.

Терилган кўсак ва ярим очилган пахталарнинг пешма-пеш тозалаб олинишига эришиш учун шу 3-5 кун давомида мавжуд кўсак чувиш ва кўсак териш машиналарини тўла ремонтдан чиқариб, ишга тахт қилиб қўйиш лозим.

Илгаригидек ҳозир ҳам ишнинг муваффақиятли бажарилишини кишилар ҳал қилади. Шунинг учун партия, совет органларининг раҳбарлари, маданий-оқартув муассасалари, савдо ташкилотлари, соғлиқни сақлаш муассасаларининг раҳбарлари кишилар билан ишлаш, улар тўғрисида ғамхўрлик қилиб туришни сира-сира унутмасликлари лозим. Далада ўз вақтида иссиқ овқат ташкил қилиш, колхозчилар ва совхоз ишчилари, ёрдамчиларга ўз вақтида аванс бериш, далада кўчма савдо уюштириш, болалар боғчалари ва яслилари ишини яхши йўлга қўйиш, теримчиларга ўз вақтида концерт, кинолар кўрсатиб, лекция ва докладлар уюштириш — буларнинг ҳаммаси терим ишлари суръатини кучайтиришга катта ёрдам беради.

Ҳар бир колхоз, совхозда илғор теримчиларни рағбатлантириб туриш ишини кенг тажриба қилиш керак. Бунда об-ҳаво шароити қийинчиликларини енгиб, фидокорлик билан ишлаётганларни алоҳида ҳисобга олиш лозим. Шу кунларда коммунистлар ва комсомоллар ишда бошқаларга шахсан ўрнак кўрсатишлари, авангардлик ролини ўйнашлари керак.

Областимиз пахтакорларига етиштирилган мўл ҳосилни йиғиб-териб олишда Тошкент ва бошқа шаҳарларнинг меҳнаткашлари катта ёрдам бермоқдалар. Шаҳарлик ёрдамчиларнинг унумли ишлаши ва ишдан кейин яхши дам олиши учун зарур шароит яратиб бериш, уларни қулай ётоқхоналар, сифатли ва арзон баҳодаги озиқ-овқат, биринчи навбатда зарур бўлган ҳамма нарсалар билан таъминлаш — колхоз, совхоз ва савдо ташкилотлари раҳбарларининг муҳим вазифасидир.

Лекин текшириш шуни кўрсатдики, кўпгина жойларда шаҳарликларга етарли даражада ғамхўрлик қилинмаётир. Гулистон районидаги баъзи бир колхозларнинг раҳбарлари бу соҳада айниқса эътиборсизликка йўл қўйдилар, ёрдамга келганларни ўз вақтида қулай ётоқхоналар билан таъминламадилар.

Область соғлиқни сақлаш бўлими ва унинг жойлардаги органлари ҳам яхши медицина хизмати кўрсатилишини таъминламаётирлар. Кўпгина теримчилар ва ёрдамчиларга ўз вақтида медицина ёрдами кўрсатилмаётир. Бир қатор жойларда умумий овқатланиш ёмон ташкил қилинган, матлубот кооперацияларининг ходимлари теримчиларнинг эҳтиёжларини тўла қондириш учун зарур чораларни амалга оширмаётирлар.

Сушилка хўжаликларини ишга тушириб юбориш ҳозирги пайтда катта аҳамиятга эга. Лекин текшириш кўпгина колхоз ва совхозларда сушилкалар ремонтдан чиқарилиб, ишга тахт қилиб қўйилмаганлигини кўрсатди. Масалан, 2- «Далварзин» совхози (директори ўртоқ Бойматов) да 14 сушилкадан фақатгина 6 таси ремонтдан чиқарилган. Верхне-волинск, Сирдарё районларидаги колхозларда ҳам аҳвол ана шундай. Баъзи бир сушилкаларда ремень етишмайди, вентилятор йўқ. Область қишлоқ хўжалик таъминот бошқармаси колхоз ва совхозлардаги сушилкаларни керакли деталлар билан ўз вақтида таъминламаган.

Ҳўл пахтани вақтида қуритиш керак. Бунинг учун областимизда ёқилғи запаси етарли. Бироқ Бўка, Оққўрғон, Ўрта Чирчиқ районларидаги айрим колхозларнинг раҳбарлари савдо органларининг базаларидан ўз вақтида кўмирни ташиб келтириш ва шу йўл билан сушилка хўжаликларининг тўхтовсиз ишлашини таъминлашга етарли аҳамият бермаётирлар. Ҳар бир сушилка хўжалиги етарли миқдорда кўмир запасига эга бўлиши учун зарур чораларни кўриш керак.

Тайёрлов системасининг ходимлари ҳам шу кунларда юксак жавобгарлик ҳисси билан ишлашлари керак. Улар колхозлар ва совхозларга пахтани тозалаш, сортларга ажратиш, қуритиш ва пунктга жўнатишда амалий ёрдам беришлари лозим.

Областимиз далаларида давлат планини ва қабул қилинган социалистиқ мажбуриятни бажариш имкониятини берадиган ҳосил бор. Об-ҳаво шароити туфайли юз берадиган қийинчилик пахта териш ва тайёрлаш суръатининг пасайиб кетишига сабаб бўлолмайди.

Районларнинг, колхоз ва совхозларнинг партия ташкилотлари давлат ва партия интизомининг янада мустаҳкамланишига, колхозлар ва совхозлар раҳбарларининг ишдаги жавобгарлигини оширишга эришишлари лозим. Кўсак териш агрегатлари, кўсак чувиш машиналаридан унумли фойдаланиб, КПССнинг XXI съезди шарафига социалистик мусобақани ҳар тарафлама кучайтириб, мўл ҳосилнинг тезроқ йиғиб-териб олинишини таъминлайлик.

«Тошкент ҳақиқати»нинг навбатдаги сони 11 ноябрда чиқади.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТР, СТАДИОН ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 7/XI эрталаб соат 11 ва кундуз 3 да **Айтсам тилим куяди, айтмасам дилим**, кеч 8 да **Юрак ёнмоғи керак**, 8/XI эрталаб соат 11 да **Огриқ тишлар**, кундуз соат 3 ва кеч 8 да **Юрак ёнмоғи керак.**

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА— 7/XI кундуз соат 2 ва кеч 9 да, 8/XI кундуз 12 ва кеч 8 да (ўзбек тилида), 8/XI кеч 5 да (рус тилида) **Катта байрам концертлари.**

«ИСКРА» (қишки) — кундуз ва кечқурун **Биринчи кун.**

«ИСКРА» (ёзги) — **Денгиз ҳақида поэма** (кенг экранли фильм).

«ЁШ ГВАРДИЯ» — кундуз ва кечқурун **Киевлик қиз** (1-серия).

«ЎЗБЕКИСТОН» — кундуз ва кечқурун **Биринчи кун.**

«ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА — Кеч соат 7 да халқаро учрашув: 10/XI да **Финляндия** (Котка шаҳар, терма) — **Ўзбекистон** (Тошкент, «Пахтакор») командалари ўртасида, 12/XI да **Финляндия** (Котка шаҳар, терма) — **Ўзбекистон** (Тошкент, «Меҳнат резервлари») командалари ўртасида **футбол.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
7, 8, 9 ноябрда
КАТТА БАЙРАМ ТАМОШАЛАРИ
ИККИ АТТРАКЦИОН
50 лилипут артист иштирокида
„Чалкаш саҳифалар"
ОҚ АЙИҚЛАР
Ўргатувчи—С. Синицкий.
Томошалар: 7/XI да—кундуз соат 2, 4 ярим ва кеч 8 да, 8 ва 9/XI да — кундуз соат 1, 4 ва кеч 8 да бошланади.

ЭСТРАДА ТЕАТРИДА
7, 8, 9 ноябрда
Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 41 йиллигига бағишланган
Катта байрам
КОНЦЕРТЛАРИ
Концертда: **Жуманиёз Бекжонов, Муҳаббат Мусаева, Ғулом Тожнаълоев**, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист **Халима Раҳимова**, VI Жаҳон фестивали лауреати **Клара Жалилова**, Бутуниттифоқ фестивали лауреатлари **Луиза Зокирова, Ботир Зокиров** ва бошқалар қатнашади.
Концертлар кундуз соат 2 да ва кеч 8 яримда бошланади. Касса эрталаб соат 10 дан очилади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140, Пропаганда бўлими — 34808, 136, Совет қурилиши бўлими 136, Маданият бўлими — 132, Адабиёт ва санъат бўлими — 29040, 135, Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040, 135 Саноат ва транспорт бўлими — 34048, 132. Хатлар бўлими — 34048, 156, Маҳаллий ахборот бўлими — 132, Секретариат — 29040, Элонлар бўлими — 38142.

Р. 06194, «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Б-606.